

SYLLABUS

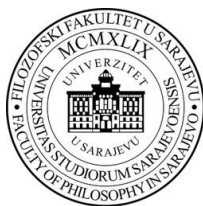
Odsjek	HISTORIJA - KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	<i>IZVORI MODERNE UMJETNOSTI</i>				
Šifra/kod	FIL HUM 410	Status (obavezni ili izborni)	obavezni (nastavnički)/ izborni (naučni)	ECTS	5
Ciklus studija	II (drugi)	Semestar	VII	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	AIDA ABADŽIĆ HODŽIĆ, red.prof.			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: aida.abadzic- hodzic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-250	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 17-20h Utorak: 15-16h Srijeda: 15-16h	
Suradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 (dva) sata; seminar: 1 (jedan); vježbe: 1 (jedan)				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Izlaganje promjena u umjetnosti od kraja 18. st. koje su najavile kulturu moderniteta.</p> <p>Analiza pojmova moderna umjetnost vs. umjetnost moderne; modernizam, modernitet, modernost, avangarda.</p> <p>Izvori moderni umjetnosti, arhitekture i dizajna.</p> <p><i>Klasično i primitivno</i> kao izvori moderne umjetnosti. Interpretacija odabranih djela i autora.</p> <p>Evropski modernizam i vanevropske kulture</p> <p>Tema grada u kulturi moderniteta.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj ovoga kolegija jeste osposobiti studente da razumiju pojavu i dinamiku moderne umjetnosti u njenom društveno-historijskom i kulturnom kontekstu i da teorijske spoznaje mogu				

primijeniti u analizi i interpretaciji likovnih djela.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje, literatura, nastavni sadržaji, temeljni pojmovi
2.	Definicija pojmova: moderno, modernost, modernizam, modernitet, moderna umjetnost. Avangarda – kao radikalna manifestacija modernizma.
3.	Primitivno i moderna umjetnost
4.	Picasso: «Gospođice iz Avignona»
5.	Klasično i moderna umjetnost Rodin, Arno Brecker, W. Lehmbruch: modaliteti razumijevanja klasičnih uzora
6.	Whistler vs. Ruskin: historija razdora umjetnosti i kritike
7.	Rad na kritičkim tekstovima i kraća izlaganja
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata <i>Napomena:</i> pismeni ispit je na kraju semestra. U ovoj sedmici je planirana posjeta zbirnama ili samostalni rad studenata.
9.	Manet, Baudelaire i modernizam Parisa
10.	Tema grada i urbanizam u modernoj umjetnosti Primjeri Beča i Parisa
12.	<ul style="list-style-type: none">• «Veliki majstori promatranja»: od Cézannea do Matissea• evropski modernizam i utjecaj vanevropskih kultura
13.	Od «Arts&Crafts-a» do Bauhauusa: izvori modernog dizajna
14.	Nove tehnike, materijali i koncepti: izvori moderne arhitekture
15.	Ivan Meštrović: odnos tradicije i moderniteta? Južnoslavenska mitologija.
16.	Ex-jugoslavenski studenti na evropskim akademijama na prijelazu 19./20. stoljeća – izvori moderniteta?
17.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
18.	Završni ispit

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 241 1437 661"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Završni ispit (integralni)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisutnost i aktivnost na nastavi (kratko predstavljanje odabranih djela)</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Samostalan istraživački rad</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predavanja. • Zajedničko čitanje i interpretacija odabranih tekstova. • Samostalan istraživački rad studenata: seminarski radovi i izlaganja • Posjete izložbama i zbirkama. <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Završni ispit (integralni)	50	50	2.	Prisutnost i aktivnost na nastavi (kratko predstavljanje odabranih djela)	20	20	3.	Samostalan istraživački rad	30	30													Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Završni ispit (integralni)	50	50																														
2.	Prisutnost i aktivnost na nastavi (kratko predstavljanje odabranih djela)	20	20																														
3.	Samostalan istraživački rad	30	30																														
Ukupno: 100 bodova			100%																														
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hodžić, Aida Abadžić (2008) <i>Stilska i normativna de-komponiranja</i>, Sarajevo, Tugra. (samo str. 15-67.) 2. Pintarić, Vera Horvat (2001) <i>Svjedok u slici – nove figure za nove stvarnosti u eri moderne</i>. Zagreb, Matica hrvatska. 3. G.C.Argan (2004), <i>Moderna umetnost 1770-1970-2000 (prvi svezak!)</i>, Clio, Beograd. 4. Pintarić, Vera Horvat (2009) , <i>Tradicija i moderna</i>. MH, Zagreb 5. Žmegač, Viktor (2006), <i>Od Bacha do Bauhauusa: povijest njemačke kulture</i>, Zagreb: Matica hrvatska 6. Mumford, Luis (2006) <i>Grad u istoriji: njegov postanak, njegovo menjanje, njegovi izgledi</i>, Novi Beograd: Book & Marso. (samo poglavlja 15, 16, 17 18.) 7. Pevsner, Nikolaus (1972), <i>Izvori moderne arhitekture i dizajna</i>, Beograd 																																

	<p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Y Gasset, Jose Ortega (2003) <i>Pobuna masa</i>. Zagreb, Golden marketing. 2. Grupa autora (2004) <i>Kritički termini istorije umetnosti</i>. Novi Sad, Svetovi. (<u>odabrana poglavlja: avangarda, modernizam, primitivno, ritual, lijepo, ružno, stil</u>) 3. Kler, Žan (Clair, Jean) (2006.) <i>Odgovornost umetnika- avangarde između terora i razuma</i>. Čačak, Gradac. 4. Lynton, Norbert (1989) <i>The Story of Modern Art</i>. Oxford, Phaidon. (<u>samo str. 7-55</u>) 5. Argan, G.C. (1982), <i>Studije o modernoj umetnosti</i>, Beograd: Nolit 6. Rhodes, Colin (1994) <i>Primitivism and modern art</i>. Thames and Hudson. 7. Kraševac, Irena (2002), <i>Ivan Meštrović i secesija: Beč, Munchen, Prag: 1900-1910</i>, Zagreb:IPU, Fondacija Ivana Meštrovića
Napomene	<p>Izbor iz literature temeljen je primarno na naslovima dostupnim u katalogu biblioteke Filozofskog fakulteta u Sarajevu. Literatura iz predmetne oblasti može se naći i u biblioteci Arhitektonskog fakulteta u Sarajevu te u biblioteci Akademije likovnih umjetnosti u Sarajevu. Pojedini naslovi dostupni su i u biblioteci Umjetničke galerije BiH u Sarajevu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	UMJETNOST 19.STOLJEĆA				
Šifra/kod	FIL HUM 310	Status (obavezni ili izborni)		ECTS	
Ciklus studija	PRVI (1)	Semestar	PETI (V)	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	BOSANSKI				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.sci. AIDA ABADŽIĆ HODŽIĆ, red. prof.			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: aida.abadzic- hodzic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-250	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 17-20h Utorak: 15-16h Srijeda: 15-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar___1___; vježbe___1___				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Historijski, politički i kulturni kontekst «dugog 19. stoljeća». Slikarstvo i skulptura 19.st.: od neoklasicizma do najave moderniteta. Transformacija grada i urbanizam 19. stoljeća. Nove tehnike i umjetnost. Velike svjetske izložbe. Kultura Evrope i njeni izvori – međukulturalni utjecaji i teorije inercije</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Potaknuti studente na razumijevanje dinamike i kompleksnosti umjetnosti 19.stoljeća: odsustvo jednog, dominantnog stilskog pravca. Analiza umjetnosti 19.stoljeća u korelaciji sa društveno-političkim prilikama i veze sa temama iz književnosti predmetnog razdoblja. Krićka interpretacija umj.djela i referentnih tekstova.</p>				
Ishodi ućenja					

Sposobnost samostalne analize i kritičkog konsultiranja izvora.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Nastavna jedinka
	Uvodno predavanje, literatura, nastavni sadržaji, temeljni pojmovi
2.	Likovna kritika i teorija 19. stoljeća (odabrani kritički tekstovi) Neoklasicizam u slikarstvu i skulpturi – analize odabranih primjera
3.	Neoklasicizam: razumijevanje i tematizacija klasičnog u umjetnosti 19. stoljeća – arhitektura, urbanizam
4.	Romantizam u umjetnosti 19. stoljeća – izvori, utjecaji Slikarstvo romantizma u Francuskoj
5.	Goya. Koncept umjetnika u vrijeme romantizma. Romantizam i modernitet
6.	Romantizam u njemačkoj umjetnosti.
7.	Englesko pejzažno slikarstvo romantizma.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Realizam u likovnim umjetnostima- primjeri, analize
10.	Fotografija u umjetnosti 19.stoljeća
11.	Grad i urbanizam u 19.stoljeću
12.	Impresionizam u slikarstvu i skulpturi – analiza odabranih primjera
13.	Neoimpresionizam i Postimpresionizam –analiza odabranih primjera
14.	Simbolizam i secesija/Art Nouveau: slikarstvo, dizajn, arhitektura
15.	Beč na prijelazu stoljeća (fin-de-siècle)
16.	Skulptura 19. stoljeća – od akademizma do secesije
17.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja. Analiza odabranih radova i kritičkih tekstova. Posjete zbirkama i arhivima. Samostalni rad studenata.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 625 1437 1108"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>aktivnost na nastavi i samostalan rad (kraća izlaganja)</td> <td>30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>1. pismena provjera znanja</td> <td>30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2">Ukupno:</td> <td>100 b.</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	aktivnost na nastavi i samostalan rad (kraća izlaganja)	30		2.	1. pismena provjera znanja	30		3.	Završni ispit	40		Ukupno:		100 b.	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	aktivnost na nastavi i samostalan rad (kraća izlaganja)	30																			
2.	1. pismena provjera znanja	30																			
3.	Završni ispit	40																			
Ukupno:		100 b.	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura																					

	<p><i>Obavezna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Petra ten-Doesschate Chu (2003), <i>Nineteenth Century European Art</i>, Harry N.Abrams, NY. • R. Rosenblum, H.W.Janson (2005), <i>19th Century Art</i>, Pearson Prentice Hall, NY. • Eisenman, Stephen F. (2002) <i>Nineteenth Century Art: A Critical History</i>, Thames & Hudson, London. • Robin Middleton, David Watkin (2003), <i>Architecture of the 19th Century</i>, Electa architecture, Milano. • Schorske, Karl (1981) <i>Fin-de-siècle, Vienna: politics and culture</i>, Vintage Books edt., NY.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>From the Classicist to the Impressionist. Art and Architecture in the 19th Century</i> (1966), selected and edited by Elizabeth Gilmore Holt, Yale University Press, New Heaven, and London. • Albert Boime (1986), <i>The Academy and French Painting in the 19th Century</i>, Yale University Press, New Haven. • Timothy Clarck (1984), <i>The Painting of Modern Life: Paris in the Art of Manet and his followers</i>, Princeton University Press, Princeton. • Pevsner, Nikolaus. (1990) <i>Pioniri modernog oblikovanja</i>, GZH, Zagreb. • John Rewald (1956), <i>Postimpressionism: from Van Gogh to Gauguin</i>. MoMA, NY.
<p>Napomene</p>	<p>Izbor iz literature temeljen je primarno na fundusu biblioteke FF UNSA, a monografije umjetnika i izložbeni katalogi dostupni su u biblioteci ALU UNSA.</p>

SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU – KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IZVORI BH MODERNE U EVROPSKOM KONTEKSTU				
Šifra/kod	FIL HUM 523	Status (obavezni ili izborni)		ECTS	
Ciklus studija		Semestar	X	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof dr Aida ABADŽIĆ HODŽIĆ, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:131 E-mail:aida.abadzic- hodzic@ff.unsa.ba Telefon:033/253-250	Termin konsultacija	Ut 14-17h Sri 15-16h Čet 15-16h	
Suradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar___1___; vježbe_____1_				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Vrijeme i umjetnost perioda <i>tanzimata</i> Umjetnost na prijelazu 19./20.stoljeća u Bosni i Hercegovini: susreti kulturnih krugova <i>a la turca</i> i <i>a la franca</i> . Modaliteti definiranja i razumijevanja pojma moderniteta u lokalnom kontekstu. Prvi bh. umjetnici na evropskim likovnim akademijama. Refleksije evropskog moderniteta u likovnim umjetnostima, arhitekturi i urbanizmu BiH. Bh. umjetnici i Bauhaus. Modernost i nacionalno pitanje u umjetnosti – južnoslavenski umjetnici početkom 20. stoljeća.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Potaknuti razumijevanja pojma moderniteta u BiH u susretu kulturno-civilizacijskih krugova i veza bh umjetnosti sa izvorima evropske moderne i avangarde				
Ishodi učenja	Znanje: usvajanje temeljnih pojmova Vještine: sposobnost kritičke analize izvora Kompetencije: analiza umj.djela iz predmetnog razdoblja				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Period reformi kasnoosmanskog perioda i počeci moderniteta: susret <i>a la turca</i> i <i>a la franga</i> u umetnosti i kulturi u BiH
2.	
3.	Kultura odijevanja na prijelazu stoljeća u BiH
4.	
5.	Definiranje pojma avangardne umjetnosti na prostoru BiH početkom 20. stoljeća? Refleksije evropskih avangardi u jugoslavenskoj umjetnosti prve polovine 20. stoljeća-1.dio
6.	
7.	Refleksije evropskih avangardi u jugoslavenskoj umjetnosti prve polovine 20. stoljeća-2.dio
8.	
9.	Značaj časopisa u umjetničkoj i kulturnoj avangardi.
10.	BH slikari na evropskim likovnim akademijama i začeci slikarskog moderniteta – 1.dio Načini razumijevanja i definiranja moderniteta
11.	
12.	BH slikari na evropskim likovnim akademijama i začeci slikarskog moderniteta – 2.dio
13.	
14.	<i>Samostalno istraživanje – rad na kritičkim tekstovima</i>
15.	Simbolična primjena neohistorijskih stilova u arhitekturi – usporedba: Beč-Sarajevo (specifičnosti)
16.	
17.	Skulptura s početka 20.stoljeća i evropski kontekst. Likovne grupe na južnoslavenskim prostorima poč.20.stoljeća. Izložbe i likovni saloni.
18.	
19.	Studenti Bauhauusa s područja Kraljevine Jugoslavije – veze i utjecaji
20.	Selman Selmanagić i Bauhaus
21.	
22.	Refleksije evropskih avangardi u arhitekturi južnoslavenskih prostora u prvoj polovini 20. stoljeća Bh. arhitekti moderne između dva rata u kontekstu evropske arhitekture
23.	
24.	Socijalno-anagažirane umjetničke grupe na južnoslavenskom prostoru
25.	
26.	

	Priprema za ispit. Rad na tekstovima.
16.	Završni ispit za studente II. ciklusa po Bolonjskom procesu
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja, Posjete tematskim izložbama i zbirkama, Analiza tekstova u periodici i stručnoj literaturi predmetnog razdoblja, Samostalno istraživanje studenata na odabrane teme iz fundusa arhiva/instituta/galerija/muzeja/privatnih zbirki</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Samostalni rad studenata. SeminarSKI rad.</td> <td style="text-align: center;">30</td> <td style="text-align: center;">30</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Prisustvo na nastavi, analiza tekstova</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Završni ispit	50	50	2.	Samostalni rad studenata. SeminarSKI rad.	30	30	3.	Prisustvo na nastavi, analiza tekstova	20	20	4.				5.				Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Završni ispit	50	50																										
2.	Samostalni rad studenata. SeminarSKI rad.	30	30																										
3.	Prisustvo na nastavi, analiza tekstova	20	20																										
4.																													
5.																													
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<p>Napomena:</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <p><i>UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI 1894-1923</i>, UGBiH, Sarajevo, 1978.</p> <p><i>Wechsel Wirkungen, AUSTRIA-HUNGARY, BOSNIA-HERZEGOVINA, AND THE WESTERN BALKANS, 1878-1918</i> (Ed. By Clemens Ruthner, Diana Reynolds Cordileone, Ursula Reber, and Raymond Detrez), Peter Lang Inc, 2015.</p> <p><i>Savremene percepcije kulturnog naslijeđa Austro-Ugarske u Bosni i Hercegovini</i>, ICOMOS BiH, Sarajevo, 2106. http://openarchive.icomos.org/1775/1/ICOMOS%20AU%202016%20-%20WEB.pdf</p> <p>KRZOVIĆ, Ibrahim (2004), <i>Arhitektura secesije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo: Sarajevo Publishing</p> <p>KURTO, Nedžad (1998), <i>Arhitektura BiH – razvoj bosanskog stila</i>, Sarajevo</p> <p>KADIJEVIĆ, Aleksandar, ILIJEVSKI, Aleksandra, ur. (2021), <i>Arhitektura i vizuelne umetnosti u jugoslovenskom kontekstu: 1918-1941</i>, Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet</p> <p>HODŽIĆ ABADŽIĆ Aida (2014), <i>Selman Selmanagić i Bauhaus</i>, Sarajevo: Bošnjački Institut</p> <p>ŽMEGAČ, Viktor (2012), <i>Bečka moderna: povijest jedne kulture</i>, Zagreb: Matica hrvatska</p>

Dodatna

BESAROVIĆ, Risto (1974), *Iz kulturnog života u Sarajevu pod austro-ugarskom upravom*, Sarajevo: V.Masleša.

TODOROVA, Maria (2009), *Imagining the Balkans*, NY: Oxford University Press.

SPARKS, Mary (2014) *The Development of Austro-Hungarian Sarajevo 1878-1918: An Urban History*, London: Bloomsbury.

PRELOG, Petar (2019), *Umjetnost i život su jedno: Udruženje umjetnika Zemlja 1929-1935*, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori (katalog retrospektivne izložbe)

HODŽIĆ, Abadžić, Aida, *Kultura odijevanja u Bosni i Hercegovini na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće- uloga i značaj ilustracija i priloga u časopisu „Nada“ (1895.-1903.)*, zbornik radova naučnog skupa „Odjeća kao simbol identiteta“, Tehnički univerzitet, Bihać, 2011., str. 13-29.

Živorad Janković (2007), *Muhamed Kadić – život i djelo*, Sarajevo: ANUBiH/Bošnjački institut

Emir Kadić, *Reuf Kadić* (Toronto, samizdat)

Predrag Milošević (2007), *Mate Baylon, arhitekta*, Beograd. Zadužbina Andrejević

Napomene

SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU-KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SAVREMENE TEME BH UMJETNOSTI I REGIONALNI KONTEKST				
Šifra/kod	FIL HUM 524	Status (obavezni ili izborni)		ECTS	
Ciklus studija	DRUGI (MA)	Semestar	X	Ak. godina	2022/23., 2023/24., 2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof dr Aida ABADŽIĆ HODŽIĆ, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:131 E-mail:aida.abadzic- hodzic@ff.unsa.ba Telefon:033/253-250	Termin konsultacija	Ut 14-17h Sri 15-16h Čet 15-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ____2____; seminar____1____; vježbe ____1____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ličnosti, pravci, tendencije, karakteristike, izložbeni projekti savremene bh likovne umjetnosti, arhitekture i dizajna. Ex-jugoslavenska umjetnost druge pol.20.stoljeća u kontekstu evropske umjetnosti. Umjetnici iz BiH na međunarodnoj savremenoj likovnoj sceni.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Interpretacija savremene umj. BiH u društveno-političkom i kulturnom kontekstu. Umj BiH u regionalnom kontekstu – veze, utjecaji, osobitosti.				
Ishodi učenja	Znanje: usvajanje temeljnih pojmova				

Vještine: sposobnost kritičke analize izvora
 Kompetencije: analiza umj.djela iz predmetnog razdoblja

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	SOCIJALISTIČKI MODERNIZAM U JUGOSLAVENSKOJ UMJETNOSTI?
2.	Kulturna politika ex-JU: između Istoka i Zapada
	GRUPA »EXAT 51« I NASLIJEĐE EVROPSKIH AVANGARDI
3.	REFLESKIJE ENFORMELA U BIH I JUGOSLAVENSKOJ UMJETNOSTI
4.	SKULPTURA U REGIJI NAKON DRUGOG SVJ.RATA I dio
5.	MEMORIJALNA SPOMENIČKA PLASTIKA U EX-YU i U SAVREMENOM KONTEKSTU
6.	APSTRAKTNA UMJETNOST U BIH I JUGOSLAVIJI
7.	RAZVOJ BH DIZAJNA NAKON DRUGOG SVJ.RATA
8.	Samostalan istraživački rad studenata
9.	POČECI VANGALERIJSKE UMJ.PRAKSE U BIH SISTEM UMJETNOSTI U BIH
10.	ZNAČAJ I DJELOVANJE SLOVENSKE GRUPE »OHO« - KONCEPTUALNE PRAKSE U EX-JU
11.	»NOVE TENDENCIJE«
12.	BEOGRADSKA LIKOVNA SCENA 1970IH
13.	ELEMENTI POSTMODERNITETA U BH SLIKARSTVU, GRAFICI I ARHITEKTURI U KONTEKSTU EVROPSKE UMJ.POSTMODERNE
14.	OD NEIDHARTDA DO ZLATKA UGLJENA. ARHITEKTURA IVANA ŠTRAUSA »SARAJEVSKA ŠKOLA ARHITEKTURE«
15.	MLADI BH. UMJETNICI U MEĐUNARODNOM KONTEKSTU

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave). Rad na tekstovima.
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Predavanja, Posjete tematskim izložbama i zbirkama, Analiza tekstova u periodici i stručnoj literaturi predmetnog razdoblja, Samostalno istraživanje studenata na odabrane teme iz fundusa arhiva/instituta/galerija/muzeja/privatnih zbirki Priprema sem.rada/izlaganja</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 1037 1435 1409"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Samostalni rad studenata. Seminarski rad.</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prisustvo na nastavi, analiza tekstova</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Završni ispit	50	50	2.	Samostalni rad studenata. Seminarski rad.	30	30	3.	Prisustvo na nastavi, analiza tekstova	20	20	4.				5.					Ukupno:	100	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Završni ispit	50	50																										
2.	Samostalni rad studenata. Seminarski rad.	30	30																										
3.	Prisustvo na nastavi, analiza tekstova	20	20																										
4.																													
5.																													
	Ukupno:	100	100%																										

	<p>Napomena:</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <p>GROJS, Boris (2006), <i>Učiniti stvari vidljivima: strategije suvremene umjetnosti</i>, MSU, Zagreb</p> <p><i>Impossible Histories: Historical Avant-gardes, Neo-avant-gardes and Post-avant-gardes in Yugoslavia 1918-1991</i> (2003), (ur. Đurić Dubravka, Miško Šuvaković), The MIT Press, Cambridge and London.</p> <p><i>Socijalizam i modernost, Umjetnost, kultura, politika 1950.-1974.</i>, Muzej suvremene umjetnosti/Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2012. (Kolešnik, Ljiljana, ur.)</p> <p><i>UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI 1945-1974</i>, UGBiH, Sarajevo, 1974. <i>UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI 1974-1984</i>, UGBiH, Sarajevo, 1984.</p> <p>ABADŽIĆ HODŽIĆ, Aida (2011), <i>Bosanskohercegovačka grafika 20. stoljeća: šezdesete i sedamdesete godine 20.stoljeća u kontekstu evropskog moderniteta i postmoderniteta</i>, Sarajevo: Tugra</p> <p>ABADŽIĆ HODŽIĆ, Aida (2019), <i>Slike suvremenosti: ogledi o arhitekturi, fotografiji i umjetnosti</i>, Sarajevo: Dobra knjiga, Sarajevo</p> <p>KRZOVIĆ, Ibrahim, PREMERL, Tomislav (2019), <i>Juraj Neidhardt</i>, Sarajevo: ANUBiH</p> <p>ŠTRAUS, Ivan (1987), <i>Petnaest godina bosanskohercegovačke arhitekture: prilog za istoriju arhitekture Jugoslavije</i>, Sarajevo: Svjetlost/ ANUBiH</p>

	<p>Dodatna:</p> <p><i>SARAJEVSKA DOKUMENTA</i> 1987, 1989, CA, Sarajevo</p> <p>Sarajevski memento 92-95, Ministarstvo kulture i sporta kantona Sarajevo, 1997.</p> <p><i>Dekada dizajna - dizajn u BiH</i>, ULUPUBiH, 2009.</p> <p>BERNIK, Stane (2002) , <i>Zlatko Ugljen</i>, Tuzla: Međunarodna galerija portreta.</p> <p><i>Nova umjetnička praksa u Jugoslaviji 1966-1978</i>, GSU, Zagreb, 1978.</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU-KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	UMJETNOST U BOSNI I HERCEGOVINI U 20. STOLJEĆU				
Šifra/kod	FIL HUM 3211	Status (obavezni ili izborni)	obavezan	ECTS	
Ciklus studija		Semestar	VI	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof dr Aida ABADŽIĆ HODŽIĆ, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet:131 E-mail:aida.abadzic- hodzic@ff.unsa.ba Telefon:033/253-250	Termin konsultacija	Ut 14-17h Sri 15-16h Čet 15-16h	
Suradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar_____; vježbe ___1___				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Prilike, kretanja, ličnosti, pravci, stilovi u umjetnosti, arhitekturi i dizajnu u BiH u 20. stoljeću. Počeci moderniteta i umjetnost u BiH na prijelazu 19. u 20. stoljeće. Značaj časopisa „Nada“ i prilike u slikarstvu. Prodori stilskih avangardi. Umjetnost i arhitektura između dva svjetska rata. Socijalno-anagažirane teme. Umjetnost nakon Drugog svj. rata: modernizam i postmodernizam u bh. umjetnosti i arhitekturi,				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Kritička analiza i interpretacija bh. umjetnosti 20. stoljeća u društveno-političkom kontekstu				
Ishodi učenja					

Znanje: usvajanje temeljnih pojmova
 Vještine: sposobnost kritičke analize izvora
 Kompetencije: analiza umj.djela iz predmetnog razdoblja

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Historijske, društvene i umjetničke prilike u BiH krajem 19. stoljeća
2.	Slikarstvo u BiH u drugoj pol. 19.st. Strani slikari na prostoru BiH. Značaj i uloga časopisa „Nada“ (1895-1903). Prve slikarske škole i izložbe u BiH
3.	Historicizam u arhitekturi BiH na prijelazu stoljeća. Evropska arhitektura predmetnog razdoblja. Historicizam i orijentalizam
4.	Od historicizma ka secesiji u arhitekturi BiH – prvi dio
5.	Od historicizma ka secesiji u arhitekturi BiH. Bosanski slog.
6.	Bh slikari, grafičari i kipari na evropskim likovnim akademijama: od akademizma do moderniteta. Pojava domaćih umjetnika
7.	Bh slikari i refleksije evropskih avangardi?
8.	POLUSEMESTRALNI ISPIT
9.	Period između dva rata: Društvo umjetnika 1919-1923. Prva umjetnička kolonija u Blažuju. Likovna i kulturno-prosvjetna društva. Socijalna i angažirana umjetnost 20ih i 30ih godina 20.stoljeća. Prilike u evropskoj umjetnosti između dva rata.
10.	Umjetnost NOB. Soc-realizam. 1950e i 1960e u umjetnosti BiH – skulptura, slikarstvo, grafika. Bh. umjetnost i poslijeratni modernizam
11.	Slikarstvo Voje Dimitrijevića i Ismeta Mujezinovića
12.	BH. arhitektura nakon Drugog svjetskog rata
13.	Kulturno-umjetničke prilike sedme i osme decenije

14.	BH. grafika 1960ih i 70ih godina. Elementi postmoderniteta u bh. umjetnosti
15.	1970e i 1980e u bh. likovnoj umjetnosti. Nove likovne grupe
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja. Analize. Posjete tematskim izložbama i zbirkama.			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Polusemestralni ispit	40	40
	2.	Završni ispit	50	50
	3.	Prisustvo, aktivnost	10	10
	4.			
	5.			
	Ukupno:			100 bodova
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:				
<ul style="list-style-type: none"> • Pristupanjem polusemestralnom i završnom ispitu • Učestvovanjem u analizama i diskusijama na predavanjima 				
Napomena:				
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:			
	a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;		
	b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;		
	c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;		

	<p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora. <i>Umjetnost BiH 1984-1923</i> (Sarajevo, 1978) <i>Umjetnost BiH 1924-1945</i> (Sarajevo, 1985) <i>Umjetnost BiH 1945-1974</i> (Sarajevo, 1975) <i>Umjetnost BiH 1974-1984</i> (Sarajevo, 1984) 2. Mladenović, Ljubica (1982), <i>Građansko slikarstvo u Bosni i Hercegovini u 19. veku</i>, Sarajevo 3. Krzović, Ibrahim (1987), <i>Arhitektura BiH 1878-1918</i>. Sarajevo 4. Štraus, Ivan (2011), <i>99 arhitekata sarajevskog kruga 1930-1991</i>, Sarajevo 5. Abadžić Hodžić, Aida (2011), <i>BH grafika 20. stoljeća: šezdesete i sedamdeset godine 20. stoljeća u kontekstu evropskog moderniteta i postmoderniteta</i>, Sarajevo 6. Abadžić Hodžić, Aida (2014), <i>Selman Selmanagić i Bauhaus</i>, Sarajevo
	<p><i>Dodatna</i></p> <p>ABADŽIĆ HODŽIĆ, Aida (2019), <i>Behaudin Selmanović Selman</i>, Sarajevo: Bošnjački institut- Fondacija Adila Zulfikarpašića</p> <p>ABADŽIĆ HODŽIĆ, Aida (2021), <i>Salim Obralić</i>, Sarajevo: Bošnjački institut- Fondacija Adila Zulfikarpašića</p> <p>Krzović, Ibrahim (2004) <i>Arhitektura secesije u BiH</i>. Edicija „Kulturno naslijeđe”. Sarajevo.</p> <p>Dimitrijević, Branka (2007), <i>Arhitekt Karl Parzik- vrijeme, život i djelo</i></p> <p>BOŽIĆ, Jelena (2006), <i>Arhitekt Josip Vanacaš</i>, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva RS, Istočno Sarajevo</p> <p>HRASNICA, Mehmed (2002), <i>Arhitekt Josip Pospšil – život i djelo</i>, Arhitektonski fakultet, Sarajevo</p> <p>Vujković, Sarita (2010), <i>U građanskom ogledalu: Identiteti žena bosanskohercegovačke građanske kulture (1878–1941)</i>, MSU Banja Luka / KC Beograd</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	OSNOVE LIKOVNIH UMJETNOSTI, FIL HUM 130				
Šifra/kod	HUM 130	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Senadin Musabegović			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:senadinm@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar_____; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati se sa osnovnim pojmovima i problemima likovnih umjetnosti, s posebnim akcentom na likovne elemente i teorije likovnih umjetnosti, koji će se kasnije, u toku nastave, pretpostavljati ili, pak, sveobuhvatnije elaborirati u drugim vezama, ili drugim predmetnim i programskim cjelinama, posebno onim koje se odnose na historiju i teoriju umjetnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Usvajanje osnovnih znanja i metoda za opis, analizu i interpretaciju umjetničkih djela slikarstva, skulpture i savremenih medija iz svih razdoblja. Usvajanje temeljne stručne terminologije.				
Ishodi učenja	Omogućava se studentima da kroz osnovne elemente likovne umjetnosti				

	analiziraju artefekte, te da prepoznaju razvitak vizuelne percepcije kroz historiju umjetnosti.
--	---

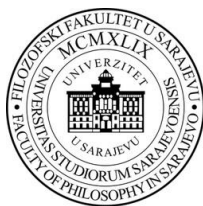
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje : likovne umjetnosti – pojam, predmet i pristup predmetu. Teorija i historija
2.	Likovne umjetnosti u kontekstu umjetnosti uopšte: opšte i posebne teorije umjetnosti. Komparativni prilaz.
3.	Struktura slike u odnosu centra i perifirije, statike i dinamike, dubine i plohe.
4.	Analiza slika: Giotto - Joakim među pastirima, Bonaventura Berlinghieri – Sveti Franjo, Simone Martini – Blagovjesti, Piero della Francesca – Uskrsnuće. (Primjeri iz knjige Lionella Venturia: Od Giotta do Chagala)
5.	Efekat svjetlosti u slikama Tiziana, El Greca, Caravaggia, Rembrandta
6.	Odnos prozirnih i neprozirnih elemenata – igra između dvodimenzionalnosti i trodimenzionalnosti – u pojavi apstraktne umjetnosti
7.	Rezime
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Koja su određenja semantičke perspektive – perspektiva značenja- i vertikalne perspektive (Iz knjige Radovana Ivančevića - Perspektive)
10.	Odnos između obrnute i geometrijske perspektive (R. Ivančević-Perspektive)
11.	Atmosferska i koloristička perspektiva (R. Ivančević – Perspektive)
12.	Sociološki pristup likovnim činjenicama. Likovne činjenice kao <i>fait sociale</i> .
13.	Psihološki pristup likovnim činjenicama. <i>Gelstalt</i> psihologija
14.	Ravnoteža – Dinamika – Oblik - Forma - u psihologiji stvaralačkog gledanja Rudolfa Arnheima

15.	Likovna kritika i analitička kritika
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari, vježbe, interaktivna nastava, grupna diskusija																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Prva polusemestralna pismena provjera znanja</td> <td style="text-align: center;">30</td> <td style="text-align: center;">30%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Završni ispit (30% pismeno i 20% usmeno)</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi. Kritično iščitavanje teorijskih tekstova i interaktivnost na nastavi. • Usmena i pismena provjera znanja. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	20	20%	2.	Prva polusemestralna pismena provjera znanja	30	30%	3.	Završni ispit (30% pismeno i 20% usmeno)	50	50%																	Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Aktivnost na nastavi	20	20%																																		
2.	Prva polusemestralna pismena provjera znanja	30	30%																																		
3.	Završni ispit (30% pismeno i 20% usmeno)	50	50%																																		
Ukupno: _____ bodova			100%																																		

	<p>Napomena:</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Ivančević, Radovan (1997) Likovni govor. Zagreb, Profil. Venturi, Lionello (1957) Od Giotta do Chagalla. Zagreb, Mladost. Arnhajm, Rudolf (1987) Umetnost i vizuelno opažanje. Beograd, Univerzitet umjetnosti u Beogradu. Arnhajm, Rudolf (1985) Vizuelno mišljenje. Beograd, Univerzitet umjetnosti u Beogradu. Ivančević, Radovan (1996) Perspektive. Zagreb, Školska knjiga <p>Literatura za vježbe:</p> <ol style="list-style-type: none"> Vasić, Pavle (1982) Uvod u likovne umjetnosti. Beograd, Univerzitet u Beogradu. Mišević, Radenko (1989) Izbor tekstova za izučavanje predmeta teorija forme. Beograd, Univerzitet umetnosti u Beogradu.

	<p><i>Dodatna</i> 1. Panofsky, Erwin. (1975) Ikonološke studije. Beograd, Nolit. 2. Gombrich, Ernst. (1984) Umjetnost i iluzija. Beograd, Nolit. 3. Wölfflin, Heinrich (1974) Osnovni pojmovi istorije umjetnosti. Sarajevo, Veselin Masleša. 4. Focillon, Henri (1995) Život oblika. Zagreb, Rako& Rako (ili Beograd, Kultura, 1964.)</p>
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Teorija umjetnosti				
Šifra/kod	FIL HUM 341	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	2. ciklus	Semestar	ljetni	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Van. prof. dr. Senadin Musabegović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 141 E- mail: senomusa@yahoo.com Telefon: 033 253163	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _4____; seminar_____; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Sadržaj predavanja je historijska i metodološka analiza, pojmova, funkcija, koncepta iz teorije vizuelne umjetnosti. Kolegij se sastoji od predavanja i diskusija na nastavi (60) sati. Sadržaj predavanja je historijska i metodološka analiza pojmova, funkcija, koncepta iz teorije umjetnosti. Teorijski problemi umjetnosti povezani su i s problemom umjetničkog djela kao „otvorene forme”, čije značenje nije monolitno, holističko, već se može analizirati iz mnoštva historijskih, socijalnih i političkih uticaja. Naime, kako pronaći interdisciplinarni okvir, otvorenu formu, za različite teorije i koncepte, koji nije zasnovan na sintezi, već na komunikaciji. I ako savremena umjetnost, koja provocira, začuđuje, koristi teoriju, da li to znači da i sama teorija može postati umjetničko djelo? U prvoj polovini kolegija predavanja i diskusije će se fokusirati na početke historije umjetnosti, da bi studenti mogli da se uključe u pitanja i strategije nove historije umjetnosti i teorijske praksu koja će se obrađivati u drugoj polovini kolegija</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je ovoga kolegija stjecanje znanja o temeljnim modelima moderne i savremene teorije i kritike likovnih umjetnosti, osposobljavanje za primjenu općih znanja iz teorije umjetnosti, likovne kritike i vizualne kulture, stjecanje				

	osnovnih znanja o institucionaliziranim oblicima funkcioniranja historijsko umjetničke prakse (akademije, muzeji, galerije, izložbe, tržište umjetnina, časopisi)
Ishodi učenja	Studentima će se omogućiti razumijevanje osnovnih problema i termina teorije umjetnosti kao što su: formalizam i stil, ikonografija, kontekstualni pristupi, feminizam, biografija i autobiografija, strukturalizam i poststrukturalizam, dekonstrukcija, psihoanaliza, socijalna istorija umjetnosti i postkolonijalna teorija.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Počeci historije umjetnosti
2.	Umjetnost kao istorija: Johan Joachim Winkelmann i Alois Riegl
3.	Problem stila: Ernst Gombrich, Meyer Shapiro
4.	Osnovni pojmovi istorije umjetnosti: Heinrich Wölfflin
5.	Formalizam: Konrad Fiedler i Roger Fry
6.	Ikonološka analiza: Erwin Panofsky
7.	Istorija Estetike: odabrani tekstovi iz istoimene knjige Gilberta Kuhna
8.	Provjera znanja studenata
9.	Osnove kritičke teorije: Walter Benjamin, Theodor Adorno, Max Horkheimer, Siegfried Kracauer
10.	Problem avant-garde (Peter Bürger i Clement Greenberg)
11.	Feminizam i psihoanaliza (Freud, Jung, Lacan)
12.	Dekonstrukcija (J. Derrida)
13.	Postkolonijalna teorija, problem "drugog" Smrt autora: Michel Foucault i Roland Barthes
14.	Teorija postmodernizma (Craig Owens, Frederic Jameson, ...)
15.	

	Diskusija
16.	Priprema za ispit
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari, interaktivna nastava																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>učešće na nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi • Seminarski rad • Usmena i pismena provjera znanja 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	učešće na nastavi	20	20%	2.	Polusemestralni ispit	20	20%	3.	Seminarski rad	20	20%	4.	Završni ispit	40	40%	5.												Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	učešće na nastavi	20	20%																																		
2.	Polusemestralni ispit	20	20%																																		
3.	Seminarski rad	20	20%																																		
4.	Završni ispit	40	40%																																		
5.																																					
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gombrich, Ernst (1984) Umjetnost i iluzija (odabrana poglavlja). Beograd: Nolit. 2. Kun, Gilbert (1969) Istorija estetike (odabrana poglavlja). Beograd: Kultura. 3. Panofsky, Erwin (1975) Ikonološke studije. Beograd: Nolit. 																																				

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Winkelmann, Johann Joachim (1996) Istorija drevne umetnosti. Novi Sad. 5. Wölfflin, Heinrich (1974) Osnovni pojmovi istorije umjetnosti. Sarajevo: Veselin Masleša. 6. Zbirka tekstova iz teorije umjetnosti.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bartes, Roland (1977) Image, Music, Text. New York: Hill and Wang. 2. Blunt, Anthony (2004) Umjetnička teorija u Italiji 1450-1600. Beograd: Clio. 3. Benjamin, Walter (1986.) Estetički ogledi. Zagreb: Suvremena misao. 4. Kultermann, Udo (2002) Povijest povijesti umjetnosti. Zagreb. 5. Grojs, Boris (2011) Umjetnost utopije Beograd: Plavi krug 6. Buck -Morris, Susan (2005) Svet snova i katastrofa. Beograd: Circulus 7. Foster, Hal (1996) The Return of the Real. Cambridge: The MIT Press 8. Clark, T.J. (1984) The Painting of Modern Life. New Jersey: Princeton University Press. 9. Simmel, Georg (1992) Rembrandt. Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 10. Deleuze, Gilles (2003) Francis Bacon: the Logic of Sensation. London: Continuum. 11. Nochlin, Linda (1971) Realism. London: Penguin Books.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za Historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Savremene teorije umjetnosti i interpretacija djela				
Šifra/kod	HUM 541	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	Drugi ciklus	Semestar	Zimski	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr Senadin Musabegović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 141 E-mail: senadinm@hotmail.com Telefon: 253 163	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar_____; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Prvi dio kursa posveden je različitoj interpretaciji slike kod Haideggera, Shapiroa i Derride, naime: šta je istina u slici Vincenta van Gogha 'Stare cipele sa pertlama' i kako su je ovi autori interpretirali. U okviru kursa postavila bi se i neka pitanje o samoj percepciji, naime, da li je 'naša' percepcija konstrukt kulturoloških praksi? I da li je govor o univerzalnoj formi percepcije, koja je prisutna u 'ljudskoj prirodi', samo invencija zapadnoevropskog etnocentrizma, ili je ona univerzalna mogućnost koja se realizira na različite načine u različitim kulturološkim kontekstima? Na kursu de se postaviti pitanje na koji je način sam diskurs o prevazilaženje okvira slike i gubljenju centra u slici povezan s diskursom o decentraliziranom „ja”, s diskursom prevazilaženja subjekta, te kakav je odnos između slike i riječi.</p>				
Cilj kolegija/	Upoznavanje studenata sa savremenom teorijom umjetnosti, koja već sadrži				

nastavnog predmeta	predznanje iz psihoanalize, društvenih nauka i estetike.
Ishodi učenja	Omogućiti studentima da slobodno i kreativno upotrebljavaju naučenu terminologiju iz teorije umjetnosti, te da kroz kritični odnos promišljaju smisao i značaj umjetnosti u savremenom dobu.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje
2.	<i>Izvor umjetničkog djela, M. Heidegger (1. dio)</i>
3.	<i>Izvor umjetničkog djela, M. Heidegger (2. dio)</i>
4.	<i>Građenje, stanovanje, mišljenje, M. Heidegger</i>
5.	<i>Pjesnički stanuje čovjek, M. Heidegger</i>
6.	<i>Istina u slikarstvu, J. Derrida</i>
7.	<i>Oko i duh, Maurice Merleau-Ponty</i>
8.	POLUSEMESTRALNA PROVJERA ZNANJA
9.	<i>The Still Life as Personal Object : A note on Heidegger and Van Gogh, Meyer Schapiro</i>
10.	<i>Slika i riječ (zbirka tekstova), Uvod u načelo hermeneutičke interpretacije, Sonja Briski - Uzelac</i>
11.	<i>Slika i riječ (zbirka tekstova), Umjetnost slike i umjetnost riječi, Hans Georg Gadamer</i>

12.	Slika i riječ (zbirka tekstova), <i>O hermeneutici slike</i> , Gottfried Boehm Slika i riječ (zbirka tekstova), <i>Što znači: interpretacija?</i> , Gottfried Boehm
13.	Slika i riječ (zbirka tekstova), <i>Slika - tekst: problemski odnosi</i> , Oskar Bächtmann Slika i riječ (zbirka tekstova), <i>Upute za interpretaciju: povijesnoumjetnička hermeneutika</i> , Oskar Bächtmann
14.	<i>Preobražaj svakidašnjeg</i> , Arthur Danto
15.	Diskusija
16.	ZAVRŠNI ISPIT
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)																									
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi • Seminarski rad • Pismena i usmena provjera znanja 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	20	20%	2.	Seminarski rad	20	20%	3.	Polusestrialni ispit	20	20%	4.	Završni ispit	40	40%	Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na nastavi	20	20%																						
2.	Seminarski rad	20	20%																						
3.	Polusestrialni ispit	20	20%																						
4.	Završni ispit	40	40%																						
Ukupno: _____ bodova			100%																						

	<p>Napomena:</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Derrida, Jacques (1988) Istina u slikarstvu. Sarajevo, Svjetlost. 2. Heidegger, Martin (1959) Izvor umjetničkog djela. Zagreb, Mladost. 3. Slika i riječ (priredila Sonja Briski Uzelac) (2005.) Zagreb, Institut za povijest umjetnosti, 4. The Art of Art History (edited by Donald Preziosi) (1998) Oxford – New York, Oxford University Press 5. Izabrani eseji od Rosalind E. Krauss, Hal Foster, Benjamin Buchloh, Craiga Owensa... 6. Merleau-Ponty, Maurice (1968) Oko I duh. Beograd, Zodijak

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kritički termini istorije umetnosti (priredili: R. Nelson i R. Shift) (2004.) Novi Sad, Svetovi. 2. Plastički znak (priredili: N. Mišević i M. Zinaid) (1981) Rijeka, Izdavački centar Rijeka. 3. Umjetničko djelo kao društvena činjenica (priredila Ljiljana Kolečnik) (2005) Zagreb, Institut za povijest umjetnosti. 4. Grojs, Boris (2011) Umjetnost utopije Beograd, Plavi krug. 5. Buck-Morrs, Susan (2005) Svet snova i katastrofa. Beograd, Circulus 6. 6. Deleuze, Gilles (2003) Francis Bacon: the Logic of Sensation. London, Continuum. 7. Nochlin, Linda (1971) Realism. London, Penguin Books
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija umjetnosti, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Sociologija kulture i umjetnosti				
Šifra/kod	HUM 440	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	
Ciklus studija	Drugi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Senadin Musabegović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 141 Email: senadinm@hotmail.com Telefon: 253 163	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe _____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Jedna od tema kursa je na koji način sama umjetnost reaguje na savremene socijalne probleme. S obzirom na to da u savremenom svijetu moderne komunikacije, obilježenom modom i ubjedljivošću virtuelne slike, o kojoj govori Paul Virilio, umjetnost ne imitira život, već više život simulira umjetnost (J. Baudrillard), onda se postavlja pitanje na koji način umjetnost proizvodi socijalnu realnost? I kako kroz umjetničku imaginaciju da prepoznamo nevidljive mehanizme stvarnosti? Kolegij se bavi i konceptom Deleuzeovog nomadskog stvaralačkog subjekta i njegove veze sa 'smrči autora', o kojem govori Foucault, kao i pitanjem tijela (u totalitarnoj estetici, u strukturama biomoci – Michelle Foucault i Giorgio Agamben; o tijelu u kome je izbrisana granica između javnog i privatnog). Na kursu de se otvoriti pitanja o decentraliziranom subjektu; o problemu granice u okviru globalizacijske modi; o razlici između civilizacije i kulture; o etnocentričnom odnosu između 'nas i njih'; o odnosu moderne i postmoderne.</p>				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da se uspostavi interdisciplinarni, kontekstualni pristup modernim sociološkim i umjetničkim problemima.
Ishodi učenja	Proučavajući tradicionalnu i modernu zajednicu, zatvoreno i otvoreno društvo, student će biti sposobni da promišljaju na koji način socijalni antagonizmi, konflikti određuju strukturu i značenje umjetničkog djela.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Šta je ideja kulture? (Terry Eagleton)
2.	Na koji način simbolička moć Pierra Bourdiea konstituiše «pravila umjetnosti»?
3.	Da li različite kulture formiraju različite koncepcije o moralnim i estetskim shvatanjima svijeta? Da li je moguće univerzalno pravilo o razumjevanju kultura? (Clifford Geertz)
4.	Analiza Foucaultovog pojma «biomoć».
5.	Problem anonimnog nomadskog subjekta kod Gillesa Delezeua.
6.	Odnos simulacije i zbilje: Jean Baudrillard.
7.	Homo sacer: politički položaj modernog čovjeka nad kojim je moguć svaki eksperiment.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Odnos globalizacije i lokalne kulture u razumjevanju umjetničkog djela.

10.	Revolucionarni elementi u avangardnoj umjetnosti.
11.	Nesvjesna moć simbola.
12.	Postkolonijalna teorija, problem "drugog".
13.	Odnos relativizma i posmodernizma.
14.	Da li je moguće poslije pada Berlinskog zida govoriti o sukobu klasa?
15.	Diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari, vježbe, interaktivna nastava																																						
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno: _____</td> <td>bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	20	20%	2.	Seminarski rad	20	20%	3.	Polusemestralni ispit	20	20%	4.	Završni ispit	40	40%													Ukupno: _____		bodova	100%		
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																				
1.	Aktivnost na nastavi	20	20%																																				
2.	Seminarski rad	20	20%																																				
3.	Polusemestralni ispit	20	20%																																				
4.	Završni ispit	40	40%																																				
Ukupno: _____		bodova	100%																																				
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																						
	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi 																																						

	<ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad • Usmena i pismena provjera znanja
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Agamben, Giorgio (2006) Homo sacer. Zagreb, Multimedijalni institut. 2. Baudrillard, Jean (2001) Simulacija i zbilja. Zagreb, Naklada Jesenski i Turk. 3. Bourdieu, Pierre (2003) Pravila umjetnosti. Novi Sad, Svetovi. 4. Eagleton, Terry (2002) Ideja kulture. Zagreb, Naklada Jesenski i Turk. 5. Foucault, Michel (2002) Nadzirati i kažnjavati. Novi Sad, Izdavačka knjižarnica. 6. Geertz, Clifford (1998) Tumačenje kultura. Beograd, XX vek. 7. Deleuze, Gilles & Guatta, Felix (1991) Anti-edip. Novi Sad, Izdavačka knjižarnica.

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Argan, Giulio Carlo (1982) Studije o modernoj umjetnosti. Beograd, Nolit.2. Dorfler, Gillo (1991) Pohvala disharmoniji. Novi Sad, Svetovi.3. Francastel, Pierre (1974) Studije iz sociologije umjetnosti. Beograd, Nolit
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	UVOD U FILMOLOGIJU				
Šifra/kod	FIL HUM 450	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	
Ciklus studija	Drugi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr Senadin Musabegović			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:senadinm@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar _____ ; vježbe _____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Za vrijeme kursa postavljala bi se pitanja o vezi filmske umjetnosti sa drugim umjetnostima: kakve su razlike i sličnosti između književnosti, likovne umjetnosti i filmske umjetnosti. Analiziralo bi se značenje vremena i prostora unutar filmskog jezika: montaže i dubinskoga kadra, te na koji način funkcioniraju kategorije Gillesa Deleuzea: slika – vrijeme, slika – prostor. Obradivale bi se tematske cjeline, kao naprimjer: odnos filmske slike i grada; naime, grad, kao urbani fragmentarni prostor, već po svom dinamičnom načinu života, sadrži elemente filmske montaže. Dakle, savremeni čovjek, radi sistematiziranja gradske haotičnosti, nesvjesno koristi filmsku montažu u svojoj percepciji. A fotografska i filmska slika, osim što su mutirale sam način gledanja i opažanja vremena i prostora kod savremenog čovjeka, stvorile su i novi odnos spram ljudskog tijela. Naime, filmska i fotografska kamera mogu funkcionisati kao nastavak tijela, kao tijelo samo, ili kao Deleuzeovo „tijelo bez organa”, koje je u stalnom „nastajanju”.</p>				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da se studenti upoznaju s razvojem filmske umjetnosti, s različitim filmskim žanrovima, kao i s razvojem filmske tehnike. Unutar kursa predviđene su i projekcije i analize filmova
Ishodi učenja	Studenti će se upoznati sa osnovama istorije filma, te će usvojiti određenu terminologiju iz teorije filma.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Montaža atrakcije: Sergei Eisenstein
2.	Kadar i tačka gledanja: Čovjek sa filmskom kamerom Dziga Vertov
3.	Dubinski i površinski kadar: Građanin Kejn: Orson Welles
4.	Teatar i film: Analiza filma Jeana Renoira: Velika iluzija
5.	Film i druge umjetnosti
6.	Slike-pokret: Gilles Deleuze
7.	Slike-vrijeme: Gilles Deleuze
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Semiologija filma: Christian Metz
10.	Odnos naratora, lika i gledaoca u filmu

11.	Analiza slike i zvuka
12.	Avangarda i film: Luis Buñuel
13.	Italijanski neorealizam
14.	Analiza filma Michelangela Antonionia: Aventura
15.	Diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari, vježbe, internaktivna nastava, grupna diskusija, projekcije filmova																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit 40%</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: _____ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi • Prezentacija 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi 20%	20	20%	2.	Seminarski rad 20%	20	20%	3.	Polusemestralni ispit 20%	20	20%	4.	Završni ispit 40%	40	40%									Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Aktivnost na nastavi 20%	20	20%																														
2.	Seminarski rad 20%	20	20%																														
3.	Polusemestralni ispit 20%	20	20%																														
4.	Završni ispit 40%	40	40%																														
Ukupno: _____ bodova			100%																														

	<ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad (5-10 stranica) • Usmena provjera znanja <p>Napomena:</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ajzenštajn, Sergej (1979) Montaža atrakcije. Beograd, Nolit. 2. Bazin, Andre (1966) Šta je film. Beograd, Institut za film. 3. Deleuze, Gilles (2000) Slike-pokret. Novi Sad, Književna zajednica Zorana Stojanovića. 4. Film Theory and Criticism (1999) (priređili: Leo Braudy and Marshall Cohen). Oxford, Oxford University Press. 5. Omon, Žak, Mišel Mari (Jacques Aumont, Michel Marie) (2007) Analiza filmova. Beograd, Clio. 6. Stojanović, Duško, Nevena Daković (2001–2002). Leksikon filmskih teoretičara. Beograd.

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Michelson, Annette (2003) Filozofska igračka. Beograd, B92. 2. Musabegović, Sadudin (2007) Film kao vremenski oblik. Sarajevo, Armis print. 3. Žižek, Slavoj (2008) Pervertitov vodič kroz film Zagreb, Trvđa 4. Lotman, Juri (1976) Semiotika filma. Beograd, Institut za film Beograd. 5. Morin, Edgar (1967) Film ili čovjek iz mašte. Beograd, Institut za film Beograd. 6. Kracauer, Seigfrid (1971) Priroda filma I,II. Beograd, Institut za film Beograd. 7. Aristarco, Guido (1974) Istorija filmskih teorija. Beograd, Univerzitet umetnosti u Beogradu. 8. Bordwell, David (2005) O povijesti filmskog stila Zagreb, Hrvatski filmski savez.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	UVOD U FILMOLOGIJU				
Šifra/kod	FIL KOB 456	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	
Ciklus studija	Drugi ciklus	Semestar	ljetni	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr Senadin Musabegović			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:senadinm@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar _____; vježbe _____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Za vrijeme kursa postavljala bi se pitanja o vezi filmske umjetnosti sa drugim umjetnostima: kakve su razlike i sličnosti između književnosti, likovne umjetnosti i filmske umjetnosti. Analiziralo bi se značenje vremena i prostora unutar filmskog jezika: montaže i dubinskoga kadra, te na koji način funkcioniraju kategorije Gillesa Deleuzea: slika – vrijeme, slika – prostor. Obrađivale bi se tematske cjeline, kao naprimjer: odnos filmske slike i grada; naime, grad, kao urbani fragmentarni prostor, već po svom dinamičnom načinu života, sadrži elemente filmske montaže. Dakle, savremeni čovjek, radi sistematiziranja gradske haotičnosti, nesvjesno koristi filmsku montažu u svojoj percepciji. A fotografska i filmska slika, osim što su mutirale sam način gledanja i opažanja vremena i prostora kod savremenog čovjeka, stvorile su i novi odnos spram ljudskog tijela. Naime, filmska i fotografska kamera mogu funkcionisati kao nastavak tijela, kao tijelo samo, ili kao Deleuzeovo „tijelo bez organa”, koje je u stalnom „nastajanju”.</p>				

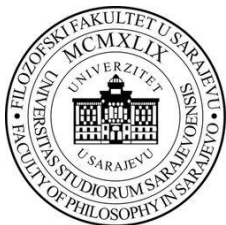
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da se studenti upoznaju s razvojem filmske umjetnosti, s različitim filmskim žanrovima, kao i s razvojem filmske tehnike. Unutar kursa predviđene su i projekcije i analize filmova
Ishodi učenja	Studenti će se upoznati sa osnovama istorije filma, te će usvojiti određenu terminologiju iz teorije filma.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Montaža atrakcije: Sergei Eisenstein
2.	Kadar i tačka gledanja: Čovjek sa filmskom kamerom Dziga Vertov
3.	Dubinski i površinski kadar: Građanin Kejn: Orson Welles
4.	Teatar i film: Analiza filma Jeana Renoira: Velika iluzija
5.	Film i druge umjetnosti
6.	Slike-pokret: Gilles Deleuze
7.	Slike-vrijeme: Gilles Deleuze
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Semiologija filma: Christian Metz
10.	Odnos naratora, lika i gledaoca u filmu
11.	Analiza slike i zvuka
12.	Avangarda i film: Luis Buñuel
13.	Italijanski neorealizam

14.	Analiza filma Michelangela Antonionia: Aventura
15.	Diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari, vježbe, interaktivna nastava, grupna diskusija, projekcije filmova																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit 40%</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi • Presentacija • Seminarski rad (5-10 stranica) • Usmena provjera znanja <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi 20%	20	20%	2.	Seminarski rad 20%	20	20%	3.	Polusemestralni ispit 20%	20	20%	4.	Završni ispit 40%	40	40%													Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Aktivnost na nastavi 20%	20	20%																																		
2.	Seminarski rad 20%	20	20%																																		
3.	Polusemestralni ispit 20%	20	20%																																		
4.	Završni ispit 40%	40	40%																																		
Ukupno: _____ bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																				

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ajzenštajn, Sergej (1979) Montaža atrakcije. Beograd, Nolit. 2. Bazin, Andre (1966) Šta je film. Beograd, Institut za film. 3. Deleuze, Gilles (2000) Slike-pokret. Novi Sad, Književna zajednica Zorana Stojanovića. 4. Film Theory and Criticism (1999) (priredili: Leo Braudy and Marshall Cohen). Oxford, Oxford University Press. 5. Omon, Žak, Mišel Mari (Jacques Aumont, Michel Marie) (2007) Analiza filmova. Beograd, Clio. 6. Stojanović, Duško, Nevena Daković (2001–2002). Leksikon filmskih teoretičara. Beograd.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Michelson, Annette (2003) Filozofska igračka. Beograd, B92. 2. Musabegović, Sadudin (2007) Film kao vremenski oblik. Sarajevo, Armis print. 3. Žižek, Slavoj (2008) Pervertitov vodič kroz film Zagreb, Trvđa 4. Lotman, Juri (1976) Semiotika filma. Beograd, Institut za film Beograd. 5. Morin, Edgar (1967) Film ili čovjek iz mašte. Beograd, Institut za film Beograd. 6. Kracauer, Seigfrid (1971) Priroda filma I,II. Beograd, Institut za film Beograd. 7. Aristarco, Guido (1974) Istorija filmskih teorija. Beograd, Univerzitet umetnosti u Beogradu. 8. Bordwell, David (2005) O povijesti filmskog stila Zagreb, Hrvatski filmski savez.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historijske avangarde i neoavangarde				
Šifra/kod	FIL HUM 411	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar __1__ ; vježbe __1__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Studenti se upoznaju sa historiografijom kritičkog termina, teorijom avangarde, odnosom avangarde i modernizma, da bi kasnije razumjeli manifestacije avangarde i neoavangarde u slikarstvu, skulpturi, arhitekturi i dizajnu, videoartu, performansu i fotografiji. Predavanja obuhvaćaju umjetničke pokrete kao što su: ekspresionizam, kubizam, futurizam, konstruktivizam, dadaizam, nadrealizam, De Stijl i Bauhaus, neodadaizam, pop art, novi realizam, situacionističku internacionalu, Fluxus, konceptualnu umjetnost, bečki akcionizam. Kroz nekoliko predavanja studenti će se upoznati i s recentnijim derivatima termina avangarda kao što su “postavangarda” ili “retroavangarda” u odnosu na umjetnost od 1980-ih godina do danas.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz kolegij <i>Historijske avangarde i neoavangarde</i> studenti stiču znanja o teorijskim definicijama i pristupima vezanim za termin “avangarda” (i njegove				

	izvedenice tzv. “neoavangarda” i “postavangarda”) odnosno o okvirima koje ovaj termin uspostavlja za diskusiju umjetničkih pokreta, inovacija i manifestacija kako u umjetnosti, tako i u fotografiji, videoumjetnosti, performansu, arhitekturi i dizajnu. Studenti će se prvo upoznati s protagonistima, djelima, međusobnim vezama i društvenim kontekstom avangardnih pokreta prve polovice dvadesetog stoljeća da bi kasnije razumjeli pojam neoavangarde, odnosno manifestacije historijskih avangardi na umjetnost od kasnih 1950-ih i 1960-ih godina, pa i kasnije. Cilj rada na seminarima je sticanje sposobnosti kritičke analize najznačajnijih teorijskih tekstova o avangardi, kao i tekstova protagonista avangardnih pokreta, njihovih teorijskih eksplikacija, deklaracija, manifesta i programskih načela, koji su relevantni za razumijevanje avangardnih nastojanja. Studenti će se upoznati s historijskim, odnosno teorijskim korištenjem termina avangarda i onim što ga razlikuje od modernizma.
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da usvoje novu terminologiju, da razumiju nove umjetničke pristupe, kao i da se osposobe da mogu kritički promišljati (kroz okvir relevantne teorije).

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Historiografija kritičkog termina Odnos avangarde i modernizma
2.	Peter Bürgerova teorija avangarde
3.	Avangarda i masovna kultura (Greenberg, Benjamin, Huyssen)
4.	Picassovi kolaži 1912-13 Futurizam kao destruktivna avangarda
5.	“Avangarda oktobra”
6.	Avangarda između dva svjetska rata
7.	Dadaizam i nadrealizam
8.	Provjera znanja studenata
9.	Veza historijske avangarde i neoavangarde

10.	Neodada i »estetika smeća«
11.	Povratak readymade, parodija i apropijacija 1960-ih godina
12.	Guy Debord i Situacionistička internacionala
13.	Neoavangarda i kulturna industrija: Buchlochova kritika novog realizma
14.	Status umjetničkog djela (konceptualna »dematerijalizacija« i institucionalna kritika)
15.	Neoavangarda i slikarstvo, transavangarda, retroavangarda
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: ___100___ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	20	20%	2.	Seminarski rad	20	20%	3.	Polusemestralni ispit	20	20%	4.	Završni ispit	40	40%													Ukupno: ___100___ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Aktivnost na nastavi	20	20%																																		
2.	Seminarski rad	20	20%																																		
3.	Polusemestralni ispit	20	20%																																		
4.	Završni ispit	40	40%																																		
Ukupno: ___100___ bodova			100%																																		

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi Kritičko iščitavanje teorijskih tekstova kroz interaktivni pristup i diskusiju • Prezentacija (10 minuta) teme i metodologije izrade seminarskog rada • Seminarski rad (10-15 stranica) na temu koju student samostalno bira • Usmena provjera znanja <p>Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bürger, Peter (1998) Teorija Avangarde. Beograd, Narodna knjiga. 2. Buchloh, Benjamin (2000) Neo-Avantgarde and Culture Industry: Essays on European and American Art from 1955 to 1975. Cambridge, MA: MIT Press. (odabrani eseji) 3. Art Since 1900: Modernism, Antimodernism, Postmodernism (2004) Bois, Y.A., Buchloch, B., Krauss, R., Foster H.(ur.) London: Themes and Hudson. (odabrana poglavlja) 4. Art of the Avant-Gardes (2004) S. Edwards i P.Wood (ur.) Yale University Press. 5. Zbirka teorijskih tekstova, deklaracija, manifesta. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Krauss, Rosalind (1985) The Originality of the Avant-Garde and other Modernist Myths, Cambridge, MA and London: MIT Press. 2. Neo Avant-Garde (2006) David Hopkins (ur.) Amsterdam, New York: Rodopi. 3. Greenberg, Clement (1986) The Collected Essays and Criticism, Volume 1: Perceptions and Judgments, 1939-1944. John O Brian (ur.) Chicago, The University of Chicago Press. 4. Grej, Kamila (1978) Ruski umetnički eksperiment. Beograd, Svet umetnosti. 5. Foster, Hal (1996) The Return of the Real. Cambridge, The MIT Press.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Muzejska teorija i praksa				
Šifra/kod	FIL HUM 540	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	drugi ciklus	Semestar	ljetni	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar __1__ ; vježbe __1__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenta s osnovama muzejske teorije i prakse u kontekstu muzeja umjetnosti. Teorijski dio nastave bavi se pitanjima savremene muzeološke misli, odnosom s historijom i teorijom umjetnosti, kulturalnim studijima, filozofijom i drugim srodnim disciplinama. Studenti će se upoznati s temama kao što su: “muzej umjetnosti kao ritual;” Foucault efekat u muzejskim studijama; spektakularizacija muzejske arhitekture, stalnih postavki i izložbi (fenomen <i>blockbuster</i> izložbi); muzej umjetnosti kao tržišni centar; muzej kao kolonizatorski prostor. Kolegij će se baviti i pitanjima društvene uloge i funkcije muzeja: na koji način muzej preuzima odgovornost javne istraživačke, izlagačke i edukativne ustanove.				
Cilj kolegija/	Cilj je kolegija upoznati studente sa specifičnim funkcijama djelatnosti u				

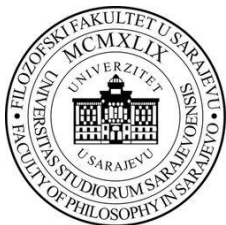
nastavnog predmeta	muzejima umjetnosti, od izlagačke, edukativne, konzervatorske, do menadžmenta muzejskih kolekcija (obrada, katalogizacija, deponovanje, pakovanje, izvoz umjetničkih djela), odnosa s javnošću i marketinga u muzeju. Kroz praktično iskustvo (vježbe), koje će se organizirati u prostorijama muzeja, studentima će se omogućiti da primjenjuju teorijska znanja na konkretnim praktičnim zadacima.
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da razumiju osnovne aspekte muzejskog rada, kao i da se osposobe da mogu kritički promišljati status, poziciju i djelovanje muzeja u kompleksnom bosanskohercegovačkom društvenom i kulturnom kontekstu.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Misija i funkcija muzeja: teorijska razmatranja
2.	Prikupljanje i izlaganje (historijski pregled) i kritički osvrt na recentniju muzejsku praksu
3.	Savremeni pristupi pri koncepciji stalnih muzejskih postavki
4.	Definiranje projekata za praktični dio nastave
5.	Komercijalizacija muzeja: muzej kao <i>shopping centar</i> , arhitektura spektakla, <i>blockbuster</i> izložbe
6.	Javna uloga i funkcija muzeja — odnos prema društvenoj zajednici
7.	Muzeji i publika: Istraživanje muzejske publike i evaluacija programskih aktivnosti
8.	Provjera znanja studenata
9.	Izazovi muzejske edukacije
10.	Foucault efekt u muzejskim studijama
11.	Od kritike muzejskih institucija do institucionalizacije kritike
12.	Problem funkcioniranja muzeja u BiH: analiza studija slučaja
13.	Restitucija i repatrijacija: pitanja povrata umjetnina u Bosni i Hercegovini

14.	Vođenje muzejskih zbirki: savremeni pristupi i izazovi
15.	Praktični dio nastave: prezentacije
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija Praktična nastava u muzeju</p>																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 1024 1435 1398"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Izvještaj o praktičnom radu</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: ___100___ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi Kritičko iščitavanje teorijskih tekstova kroz interaktivni pristup i diskusiju • Prezentacija (10 minuta) praktičnog zadatka i metodologije njegove izrade • Izvještaj o praktičnom radu (10 stranica) • Usmena provjera znanja <p>Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	20	20%	2.	Izvještaj o praktičnom radu	20	20%	3.	Polusestrialni ispit	20	20%	4.	Završni ispit	40	40%	Ukupno: ___100___ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na nastavi	20	20%																						
2.	Izvještaj o praktičnom radu	20	20%																						
3.	Polusestrialni ispit	20	20%																						
4.	Završni ispit	40	40%																						
Ukupno: ___100___ bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p>																								

	<p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Art and its Publics (2003) McClellan, Andrew.(ur.), Malden, Ma: Blackwell Pub. (odabrana poglavlja) 2. Grasping the World: the Idea of the Museum (2004) D. Preziosi, C. Farago (ur.) Aldershot: Ashgate Publishing Company (odabrana poglavlja) 3. Mandić, Asja (2014) Izazovi muzejske edukacije. Sarajevo: Dobra knjiga. 4. McClellan, Andrew (2008) The Art Museum: From Boulée to Bilbao. Berkley, CA, London: University of California Press. 5. Savremena umetnost i muzej: kritika političke ekonomije umetnosti (2013) Stojanović, Jelena (ur.) Beograd: Muzej savremene umetnosti.(odabrana poglavlja) 6. Zbornik tekstova
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Belcher, Michael (1991) Exhibitions in Museums. Washington DC: Smithsonian Institutions Press 2. Hein, George (2000) Museum in Transition: A Philosophical Perspective Washington, London: Smithsonian Institution Press. 3. Serota, Nicholas (1996) Experience or Interpretation: The Dilemma of Museums of Modern Art. Lodon: Thames and Hudson. 4. Vodič kroz muzejske studije. (2014) Šeron Mekdonald, (ur). Beograd: Clio.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Muzeologija				
Šifra/kod	FIL HUM 241	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023 2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:asjmandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar __0__ ; vježbe __0__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Određenje pojma i predmeta istraživanja. Historijski pregled razvitka muzeja i galerija. Muzeologija i muzeografija. Tipovi muzeja. Muzejska uloga i funkcija. Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje. Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija. Edukativna djelatnost muzeja i odnos s publikom. Izložba kao medij komunikacije, tipovi izložbi, evaluacija, edukativna animacija. Spektakularizacija muzeja: muzej kao shopping centar, blockbuster izložbe, Bilbao efekt i senzacionalna arhitektura. Posjeta muzeju i galeriji u cilju upoznavanja s praktičnim aspektima muzejskog djelovanja, kao i izazovima rada u muzejskim, galerijskim i uopće kulturnim institucijama u kompleksnom bosanskohercegovačkom društvenom, političkom i kulturnom okruženju.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente s osnovnom muzeološkom terminologijom i temama prisutnim u savremenoj muzeologiji. Kolegij će se baviti i aktuelnim pitanjima s kojim se susreću muzeji danas (spektakularizacija muzejskih postavki i izložbi, korporacijsko sponzorstvo, pitanja restitucije i repatrijacije, odnos				

	muzeja i zajednice...). Kroz posjete muzejima i galerijama studenti će se upoznati s praktičnim aspektima muzejskog rada.
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da usvoje novu terminologiju, da razumiju osnovne aspekte muzejske djelatnosti, kao i da se osposobe da kritički promišljaju položaj, status i načine djelovanja muzejskih institucija u kompleksnom bosanskohercegovačkom društveno, političkom i kulturnom okruženju.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje s osnovnim pojmovima: muzej, muzeologija, muzeografija
.	
2.	»Nova muzeologija« kao uvod u savremenu muzejsku teoriju i praksu
3.	Od kabineta čudesa do prvih javnih muzeja: historijski pregled razvitka muzeja i galerija
4.	Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje muzejskih objekata
5.	Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija
6.	Izložba kao medij komunikacije
7.	Muzeji i publika
8.	Provjera znanja studenata
9.	Definicija obrazovne funkcije muzeja i njena uloga u savremenom društvu
10.	Znanstvena funkcija muzeja
11.	Muzejska arhitektura
12.	Spektakularizacija muzeja i fenomen <i>blockbuster</i> izložbi
13.	Restitucija i repatrijacija

14.	Upravljanje muzejskim zbirkama
15.	Pitanje statusa, pozicije i organizacije muzejskih ustanova u Bosni i Hercegovini
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija Posjete muzejima i galerijama</p>																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 1035 1435 1409"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminar</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: <u> 100 </u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pismena provjera znanja (test) za polusemestralnu provjeru znanja i završni ispit • Presentacija (15 minuta) na zadatu temu • Aktivno sudjelovanje na nastavi <p>Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	10	10%	2.	Seminar	30	30%	3.	Polusemestralni ispit	30	30%	4.	Završni ispit	30	30%	Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na nastavi	10	10%																						
2.	Seminar	30	30%																						
3.	Polusemestralni ispit	30	30%																						
4.	Završni ispit	30	30%																						
Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p>																								

	<p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gob, A., Drouguet N. (2007) Muzeologija: Povijest, razvitak, izazovi današnjice. Zagreb: Antibarbarus 2. Maroević, Ivo (1993) Uvod u muzeologiju. Zagreb: Zavod za informacijske studije. (odabrana poglavlja) 3. McClellan, Andrew (2007) The Art Museum: From Boulee to Bilbao. Berkeley,CA, London: University of California Press (odabrana poglavlja). 4. Žilber, Klod (ur.) (2005) Muzeji i publika. Beograd: Clio. (str. 5-33). 5. Zbornik tekstova <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vodič kroz muzejske studije. (2014) Šeron Mekdonald, (ur). Beograd: Clio. 2. The New Museology (2000) Peter Vergo, Peter. London, Reaktion Book. 3. Nova muzejska teorija i praksa. (2013) Dženet Marstin. Beograd, Clio
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Muzeologija				
Šifra/kod	FIL ARH 335	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023 2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __1__ ; seminar __0__ ; vježbe __1__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Određenje pojma i predmeta istraživanja. Historijski pregled razvitka muzeja i galerija. Muzeologija i muzeografija. Tipovi muzeja. Muzejska uloga i funkcija. Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje. Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija. Edukativna djelatnost muzeja i odnos s publikom. Izložba kao medij komunikacije, tipovi izložbi, evaluacija, edukativna animacija. Spektakularizacija muzeja: muzej kao shopping centar, blockbuster izložbe, Bilbao efekt i senzacionalna arhitektura. Posjeta muzeju i galeriji u cilju upoznavanja s praktičnim aspektima muzejskog djelovanja, kao i izazovima rada u muzejskim, galerijskim i uopće kulturnim institucijama u kompleksnom bosanskohercegovačkom društvenom, političkom i kulturnom okruženju.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente s osnovnom muzeološkom terminologijom i temama prisutnim u savremenoj muzeologiji. Kolegij će se baviti i aktuelnim pitanjima s kojim se susreću muzeji danas (spektakularizacija muzejskih postavki i izložbi, korporacijsko sponzorstvo, pitanja restitucije i repatrijacije, odnos				

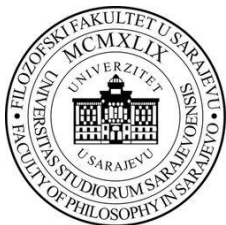
	muzeja i zajednice...). Kroz posjete muzejima i galerijama studenti će se upoznati s praktičnim aspektima muzejskog rada.
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da usvoje novu terminologiju, da razumiju osnovne aspekte muzejske djelatnosti, kao i da se osposobe da kritički promišljaju položaj, status i načine djelovanja muzejskih institucija u kompleksnom bosanskohercegovačkom društveno, političkom i kulturnom okruženju.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje s osnovnim pojmovima: muzej, muzeologija, muzeografija
.	
2.	»Nova muzeologija« kao uvod u savremenu muzejsku teoriju i praksu
3.	Od kabineta čudesa do prvih javnih muzeja: historijski pregled razvitka muzeja i galerija
4.	Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje muzejskih objekata
5.	Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija
6.	Izložba kao medij komunikacije
7.	Muzeji i publika
8.	Provjera znanja studenata
9.	Definicija obrazovne funkcije muzeja i njena uloga u savremenom društvu
10.	Znanstvena funkcija muzeja
11.	Muzejska arhitektura
12.	Spektakularizacija muzeja i fenomen <i>blockbuster</i> izložbi
13.	Restitucija i repatrijacija

14.	Upravljanje muzejskim zbirkama
15.	Pitanje statusa, pozicije i organizacije muzejskih ustanova u Bosni i Hercegovini
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija Posjete muzejima i galerijama</p>																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 1035 1435 1409"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminar</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: <u> 100 </u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pismena provjera znanja (test) za polusemestralnu provjeru znanja i završni ispit • Presentacija (15 minuta) na zadatu temu • Aktivno sudjelovanje na nastavi <p>Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	10	10%	2.	Seminar	30	30%	3.	Polusemestralni ispit	30	30%	4.	Završni ispit	30	30%	Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na nastavi	10	10%																						
2.	Seminar	30	30%																						
3.	Polusemestralni ispit	30	30%																						
4.	Završni ispit	30	30%																						
Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p>																								

	<p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gob, A., Drouguet N. (2007) Muzeologija: Povijest, razvitak, izazovi današnjice. Zagreb: Antibarbarus 2. Maroević, Ivo (1993) Uvod u muzeologiju. Zagreb: Zavod za informacijske studije. (odabrana poglavlja) 3. McClellan, Andrew (2007) The Art Museum: From Boulee to Bilbao. Berkeley,CA, London: University of California Press (odabrana poglavlja). 4. Žilber, Klod (ur.) (2005) Muzeji i publika. Beograd: Clio. (str. 5-33). 5. Zbornik tekstova <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vodič kroz muzejske studije. (2014) Šeron Mekdonald, (ur). Beograd: Clio. 2. The New Museology (2000) Peter Vergo, Peter. London, Reaktion Book. 3. Nova muzejska teorija i praksa. (2013) Dženet Marstin. Beograd, Clio
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Postobjektna umjetnost od 1960. do danas				
Šifra/kod	FIL HUM 510	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	5
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-17 Petak 10-12 i 15-16	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar __1__ ; vježbe __1__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj kolegij se fokusira na fenomen pojave „novih” medija u savremenoj umjetnosti, koji su redefinirali status i ulogu umjetničkog objekta, umjetnika i posmatrača. Bavit će se pitanjima: na koji je način društveno-politički, ekonomski i tehnički razvoj uticao na promjenu umjetničke prakse od 1960-ih do danas, kao i na redefinicije „medija”; kako otvorene i heterogene umjetničke tendencije proizvode „novog” posmatrača; kako se takva umjetnost pozicionira u odnosu na širi kontekst politike i masovnih medija; na koji način globalizacija utiče na politiku produkcije, postavke, „konzumacije” umjetnosti... Kolegij ispituje postobjektnu umjetnost u odnosu na tri šira polja umjetničke prakse: instalaciju, performans, <i>body art</i> i elektronske medije (film, video) u kompleksnom društveno-historijskom i političkom kontekstu.				

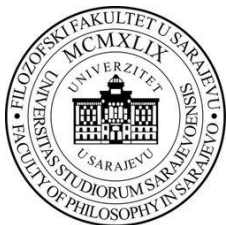
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je kolegija upoznavanje studenata s terminom „postobjektna” umjetnost kao i njemu srodnih varijanti, kakve su „dematerijalizacija umjetničkog objekta” Lucy Lippard ili „reaktivna umjetnost” Josepha Kosutha – da bi se razumjele umjetničke pojave koje su zasnovane na korištenju vanumjetničkih sredstava i materijala, što je iniciralo događaje i situacije u kojima je vremenski i prostorni status umjetničkog djela temeljno transformiran. Kroz predavanja, seminare i vježbe studenti će ovladati „novim” umjetničkim medijima (instalacija, video, performans, elektronski mediji) zatim umjetničkim pravcima i protagonistima – antiformalne umjetnosti, siromašne umjetnosti, procesualne umjetnosti, <i>body art</i> , performansa, konceptualne umjetnosti, ali isto tako i recentnijim umjetničkim pojavama: relacijska umjetnosti, <i>community-based art</i> , digitalni performans...).
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da usvoje novu terminologiju, da razumiju nove umjetničke pristupe, kao i da se osposobe da mogu kritički promišljati (kroz okvir relevantne teorije) i pisati o „novim“ umjetničkim medijima (instalacija, performans, video, elektronski mediji)

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Dematerijalizacija umjetnosti: teorijska promišljanja
2.	„Nova“ skulptura, skulptura u „proširenom polju“
3.	<i>Happening</i> i ambijentalna umjetnost
4.	Fluxus performans i film
5.	<i>Land art</i> i <i>site-specific</i> umjetnost
6.	Konceptualna umjetnost: performans, instalacija i video
7.	Body art: feminizam i radikalni pristupi u odnosu na tijelo kao materijal i kao medij
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Video kao kritika masovnih medija
10.	Pitanje identiteta: performans i video
11.	Institucionalizacija instalacije, globalizacija i <i>site-specific</i> umjetnost 1990-ih

12.	Video instalacija, narativni video, <i>filmic</i> video
13.	Relacijska estetika i relacijski antagonizam
14.	<i>Community-based</i> umjetnost i nova uloga umjetnika (multidisciplinarna praksa)
15.	Digitalni performans
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusestrialni ispit 20%</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit 40%</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: __100__ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno sudjelovanje na nastavi Kritičko iščitavanje teorijskih tekstova kroz interaktivni pristup i diskusiju • Presentacija (10 minuta) teme i metodologije izrade seminarskog rada • Seminarski rad (10-15 stranica) na temu koju student samostalno bira • Usmena provjera znanja <p>Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi 20%	20	20%	2.	Seminarski rad 20%	20	20%	3.	Polusestrialni ispit 20%	20	20%	4.	Završni ispit 40%	40	40%	Ukupno: __100__ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na nastavi 20%	20	20%																						
2.	Seminarski rad 20%	20	20%																						
3.	Polusestrialni ispit 20%	20	20%																						
4.	Završni ispit 40%	40	40%																						
Ukupno: __100__ bodova			100%																						

	na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bishop, Claire (2005) Installation Art: A Critical History. New York: Routledge. 2. Goldberg, RoseLee. (2004) Live Art: Performance Since 1960. New York: Thames and Hudson. 3. Reiss, Julie H. (2001) From Margin to Center: The Spaces of Installation Art. Cambridge, MA & London: 4. The MIT Press. 4. Rush, Michael (2007) Video Art. New York: Thames & Hudson 5. Zbirka tekstova <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bouriaud, Nicolas (1998) Relational Aesthetics. Les Presses du Réel, Dijon. 2. Buskirk, Martha. (2003) The Contingent Object of Contemporary Art. Cambridge, MA: The MIT Press. 3. Jovičević, Aleksandra i Vujanović Ana. (2007)Uvod u studije performansa. Beograd: Fabrika Knjiga, 2007. 4. Kwon, Miwon (2002) One Place After Another: Site-Specific Art and Locational Identity. Cambridge, MA: The MIT Press. 5. Lippard, Lucy (1973) Six Years: The Dematerialization of Art Object from 1966 to 1972. London: Studio Vista. 6. Smith, Barry i Dixon Steve (2007). Digital Performance: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art and Installation. Cambridge, MA: The MIT Press.
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	UMJETNOST NAKON 1900				
Šifra/kod	FIL HUM 311	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet:141 E- mail:asjamandic@hotmail.com Telefon:253 163	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-17 Petak 10-12 i 15-16	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___3___; seminar___1___; vježbe__1___				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Kolegij daje historiografski pregled moderne i savremene umjetnosti. Pregled započinje objašnjenjem polazišta moderne umjetnosti s kraja 19. stoljeća (impresionizam, postimpresionizam, secesija/Art Nouveau, simbolizam) da bi se mogli razumjeti umjetnički pristupi koji počinju napuštati mimetički način vizuelnog prikazivanja (fovizam, kubizam, ekspresionizam), što je kulminiralo u pojavi apstraktne umjetnosti. Posebna pažnja biće posvećena historijskim avangardama (futurizam, dadaizam, konstruktivizam, Bauhaus, De Stijl, nadrealizam), a tokom prvog dijela semestra osvrnućemo se i na izvore i razvoj moderne arhitekture. Prvi dio kolegija završava se pričom o povratku realizmu tokom tridesetih godina i o umjetnosti unutar totalitarnih režima (fašizam, komunizam). Drugi dio predmeta bavi se prikazom umjetničke produkcije nakon Drugog svjetskog rata, dominacijom apstraktne umjetnosti u kontekstu Hladnog rata, kao i pokušajem zapadnoevropskih i američkih neoavangardi da vrate umjetnost u životnu praksu, tj. uspostave kritički odnos prema poslijeratnom</p>				

	društvu (posebno “društvu spektakla”) i institucijama umjetnosti. U kontekstu savremene umjetnosti, studenti će se upoznati s novim medijima (performans, video, instalacija) kao i pojavom i karakteristikama postmoderne arhitekture i umjetnosti. Studentima se daje pregled moderne i savremene likovne produkcije s naglaskom na one oblike umjetničke prakse koji izrastaju iz kompleksnih savremenih teorijskih analiza.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta je pružiti studentima uvid u osnovna formalna i teorijska polazišta umjetničkih pravaca od kraja 19. do kraja 20. stoljeća s uvidom u umjetnička kretanja u 21. stoljeću. Drugi cilj je upoznati studente sa savremenim modelima teorije i kritike likovnih umjetnosti.
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da će biti u stanju: prepoznati pravce 20. stoljeća, kao i pojedinačne autore i značajnija umjetnička djela; koristiti novu terminologiju; napraviti komparativnu analizu između likovnih ostvarenja; posmatrati individualna umjetnička djela u odnosu na određeni društveno-politički kontekst.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Modernost i modernizam: teorijska promišljanja
2.	Izvori moderne umjetnosti: pogled na 1880-te i 1890-te
3.	“Divlje zvjeri” i njemački ekspresionizam
4.	Od kubizma i futurizma do pojave apstraktne umjetnosti
5.	Apstrakcija i dizajn: utopijske vizije
6.	Destruktivne historijske avangarde
7.	Nadrealizam: revolt i reakcija
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Umjetnost i propaganda totalitarnih režima
10.	Apstraktni ekspresionizam u kontekstu Hladnog rata

11.	Neoavangardne prakse: neodada, pop art, novi realizam
12.	Od minimalizma do skulpture u proširenom polju
13.	Dematerijalizacija umjetnosti: fluksus, konceptualna umjetnost, situacionistička internacionala, <i>Arte povera</i>
14.	Tijelo kao materijal i medij u umjetnosti <i>Happening</i> , performans, radikalni <i>body art</i>
15.	Povratak slike Postmoderna i uticaji globalizacije na umjetničke prakse s početka 21. Stoljeća
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminar, vježbe Aktivno sudjelovanje studenata u analizi umjetničkih djela Kritičko čitanje teorijskih tekstova, umjetničkih manifesta i izjava umjetnika u odnosu na likovno stvaralaštvo, kao i na društveno-politički i kulturni kontekst																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Esej</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prezentacija</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Analiza teorijskih tekstova</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: __100__ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pismena provjera znanja (test) za polusemestralnu provjeru znanja i završni ispit • Prezentacija (15 minuta) na zadatu temu 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	10	10%	2.	Esej	10	10%	3.	Prezentacija	10	10%	4.	Analiza teorijskih tekstova	10	10%	5.	Polusemestralna provjera znanja	30	30%	6.	Završni ispit	30	30%	Ukupno: __100__ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Aktivnost na nastavi	10	10%																														
2.	Esej	10	10%																														
3.	Prezentacija	10	10%																														
4.	Analiza teorijskih tekstova	10	10%																														
5.	Polusemestralna provjera znanja	30	30%																														
6.	Završni ispit	30	30%																														
Ukupno: __100__ bodova			100%																														

	<ul style="list-style-type: none"> • Esej (5-6 stranica) • Aktivnost na nastavi • Analiza i razumijevanje teorijskih tekstova kroz interaktivni pristup i diskusiju <p>Napomena:</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hunter S., Jacobus J. i Wheeler D. (2006) Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture. Prentice Hall. 2. Hopkins, David (2000) After Modern Art 1945-2000. Oxford, New York: Oxford University Press. 3. Harrison, C., Wood P. Art in Theory 1990-2000: An Anthology of Changing Ideas. Oxford: Blackwell. 4. Zbirka teorijskih tekstova <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Serija Movements in Modern Art. London: Tate Publishing 2. Brettell, Richard (1999) Modern Art 1851-1929. Oxford University Press. 3. Bois, Y.A., Buchloch, B., Krauss, R., Foster H. (2004) Art Since 1900: Modernism, Antimodernism, Postmodernism. London: Themes and Hudson.
Napomene	<p>Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente, kao i materijale (powerpoint prezentacije) za pripremu ispita</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Islamska umjetnost I				
Šifra/kod	FIL HUM 216	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	III	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	Haris Dervišević, doc. dr. sc.			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet obuhvata širok historijski pregled djela nastalih pod različitim dinastijama na ogromnom geografskom prostoru od doline Inda pa do obala današnje Španije. Predmet počinje uvidom u islamsku umjetnost na njenim počecima u 7. stoljeću na prostoru Araspkog poluotoka, a završava zauzimanjem Bagdada od strane Mongola 1258. godine. Student se upoznaje sa stvaralaštvom Omejada, Abasida, Aglabida, Fatimida, Ejubida, Memluka, Omejada u Španiji, Moravida, Muvehida, Nasrida, Gaznavida, Gurida, Velikih i Anadolskih Seldžuka i Mongola.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta jeste upoznavanje s djelima islamske umjetnosti i arhitekture koja su nastajala od 7. stoljeća pa do prve polovine 13. stoljeća. Predstaviće se različiti vidovi islamske umjetnosti kao što su arhitektura, keramika, kaligrafija, umjetnost tekstila i metala, te umjetnost rukopisa. Predviđen je kratak uvid u historijska zbivanja i društvene okolnosti koje su uticale na razvoj umjetnosti.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati i tumačiti stilske odlike, rječnik te estetiku određenih perioda.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u islamsku umjetnost
2.	Šta je to islamska umjetnost?
3.	Umjetnost i kultura u islamskom svijetu
4.	Osnovni pojmovi islamske umjetnosti i arhitekture
5.	Umjetnost Omejada
6.	Umjetnost Abasida
7.	Umjetnost Aglabida i Fatimida
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Umjetnost Ejubida i Memluka
10.	Umjetnost Omejada u Španiji
11.	Umjetnost Moravida, Muvehida, Nasrida
12.	Umjetnost Gaznavida i Gurida
13.	Umjetnost Velikih Seldžuka Umjetnost Anadolskih Seldžuka
14.	Umjetnost Mongola
15.	Repeticija i diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, referati studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 365 1435 667"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Referat</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusemestralna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p><u>NAPOMENA:</u></p> <p>Referat, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Referat ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Referat treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 4. Referat treba biti s proredom 1,5. 5. Referat treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Referat	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusemestralna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Referat	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusemestralna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																										

	<p>Polusemestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Islamska umjetnost i arhitektura</i>, Markus Hattstein i Peter Delius (ur.). Sarajevo: Libris, 2010. 2. Otto-Dorn, Katharine. <i>Islamska umetnost</i>. Novi Sad: Bratsvo jedinstvo, 1971. 3. Rice, David Talbot. <i>Islamska umetnost</i>. Beograd: Jugoslavija, 1968. 4. Zbirka tekstova i vizualnog materijala <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brend, Barbara. <i>Islamic Art</i>. Cambridge: Harvard University Press, 1991. 2. Ettinghausen, Richard, Oleg Grabar, Marilyn Jenkins-Madina. <i>Islamic Art and Architecture, 650-1250</i>. Yale University Press, 2003. 3. Mozzati, Luka. <i>Islamska umjetnost : arhitektura, slikarstvo, kaligrafija, keramika, stakla, tepisi</i>. Sarajevo : Zagreb, Šahinpašić; Beograd, Karupović, 2010. 4. Stierlin, Henri. <i>Islam: from Baghdad to Cordoba : early architecture from the 7th to the 13th century</i>. Köln: Taschen, 2009.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost Bosne i Hercegovine u osmanskom periodu				
Šifra/kod	FIL HUM 320	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	V	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	Haris Dervišević, doc. dr. sc.			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij obuhvata likovna i arhitektonska ostvarenja nastala tokom četiri stoljeća osmanskog perioda u Bosni i Hercegovini. Tokom prvog dijela semestra student će biti upoznat s historijskim kontekstom u kojem se razvijaju različite likovne i arhitektonske tendencije. Predstaviće se najreprezentativnija ostvarenja osmanske arhitekture (džamija, tekija, hanikah, sahat-kula, česme, hamami, mostovi, etc.), te ukazati na odlike osmanskog urbanizma. Tokom drugog dijela semestra student će biti upoznat s glavnim odlikama umjetničkih zanata, kao i umjetnosti knjige (knjižno slikarstvo, kaligrafija, knjigovestvo) također će se ukazati na odnos domaćeg i donesenog u likovnosti Bosne i Hercegovine. Naročita predavanja biće posvećena postbizantskoj umjetnosti, umjetnosti baroka i umjetnosti Jevreja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata s osnovnim odlikama razdoblja osmanske vlasti na području današnje Bosne i Hercegovine (tj. na području središnjeg dijela Bosanskog ejaleta) i njenim manifestacijama u području materijalne kulture,				

	likovnosti, arhitekture i estetike. Navedeni cilj potrebno je ostvariti u kontekstu sagledavanja kompleksnih kontakata sa susjednim zemaljama (ostale provincije Osmanskog carstva, mletačka Dalmacija, Dubrovnik i dr. zemlje) i utjecaja koji iz istih dolaze, te u kontekstu općih utjecaja islamskog Istoka i kršćanskog Zapada. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti uočavanju, prepoznavanju i proučavanju posebnosti koju u području društvenih odnosa, likovnosti i estetici nosi područje središnjeg dijela Bosanskog ejaleta. Poseban cilj predstavlja identificiranje autohtonih likovnih sadržaja, forma i estetskih principa. U procesu proučavanja islamske umjetnosti poseban cilj predstavlja određivanje općeg „islamskog,“ posebnog „osmanskog” i autohtonog u umjetnosti Bosne i Hercegovine od 15. do 19. st.
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati i tumačiti stilske odlike, rječnik te estetiku umjetnosti Bosne i Hercegovine u osmanskom periodu.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod
2.	Historijski kontekst
3.	Razvoj gradova
4.	Arhitektura džamija, tekija i hanikaha Sahat-kule, česme, šadrvani, hamami
5.	Dućani, magaze, daire, bezistani Karavan-saraji, hanovi
6.	Mostovi Stambena arhitektura
7.	Memorijalna (nišani i turbeta) Fortifikacijska arhitektura
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Saraji bosanskih namjesnika
10.	Dekorativna umjetnost Domaće i orijentalno
11.	Umjetnost rukopisa Kaligrafija
12.	Privreda, kultura, društvo Žene kao mecene
13.	Strani putopisci o Bosni i Hercegovini
14.	Postbizantska umjetnost, Barok, Umjetnost Jevreja

15.	Repeticija i diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, referati studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Referat</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Referat	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																									
1.	Referat	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusestrialna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p><u>NAPOMENA:</u></p> <p>Referat, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. Referat ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. Referat treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 																												

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Referat treba biti s proredom 1,5. 5. Referat treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok margine trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html <p>Polusestrialni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>BEHAR, časopis za kulturu i društvena pitanja: Zemlja čeiĝa i kismenta: Strani putopisci o Bosni i Hercegovini</i>, godina XXI, broj 109, Zagreb: Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske Preporod, 2012. (odabrana poglavlja) 2. Bejtić, Alija. „Spomenici osmanlijske arhitekture u Bosni i Hercegovini”, u: <i>Prilozi za orijentalnu filologiju</i>, III-IV (1952-53) (Sarajevo: Orijentalni institut, 1953), 229-297. 3. Čelić, Džemal. „Domaće i orijentalno u materijalnom kulturnom naslijeđu bosansko-hercegovačkih Muslimana“, u: <i>Prilozi za orijentalnu filologiju</i>, 41 (1991) (Sarajevo: Orijentalni institut, 1991), 347-357. 4. Čelić, Đemal. „<i>Naselja balkansko-orijentalnog tipa</i>“, u: <i>Umjetničko blago Bosne i Hercegovine, Đuro Basler... [et al.]</i>. Sarajevo: Svjetlost, 1987, 70-93. 5. Filan, Kerima. „Women Founders of Pious Endowments in Ottoman Bosnia”, u: <i>Women in the Ottoman Balkans</i>, ur. Buturović Amila i Irvin Cemil Schick. I.B. Tauris, 2007, 99-126 6. Filan, Kerima. „Žene kao vakifije u ranom dobu osmanske Bosne“, u: <i>Pregled – časopis za društvena pitanja</i>, br. 3-4, Sarajevo: Univerzitet u

	<p>Sarajevu, 2005, 61-80.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Grupa autora, <i>Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja Drugog svjetskog rata</i>. Sarajevo : Bosanski kulturni centar, 1998. (odabrana poglavlja) 8. Janc, Zagorka. <i>Islamska minijatura</i>, Beograd: Jugoslavija; Zagreb: Spektar; Mostar: Prva književna komuna, 1985. 9. Kreševljaković, Hamdija. „Saraji ili dvori bosanskih namjesnika (1463-1878)“, <i>Naše starine III</i>, (Sarajevo: Zavod za zaštitu spomenika kulture, prirodnih znamenitosti i rijetkosti Bosne i Hercegovine), 13-22. 10. Muftić, Teufik. „Osvrt na naše kaligrafe“, u: Teufik Muftić. <i>Arapsko pismo</i>, Sarajevo: Orijentalni institut, 1982, 139-147. 11. Redžić, Husref. <i>Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini</i>. Sarajevo: 1983. (odabrana poglavlja) 12. Redžić, Husref. <i>Islamska umjetnost</i>. Beograd : Izdavački zavod Jugoslavije; Zagreb : Spektar; Mostar : Prva književna komuna, 1982. 13. Zbirka tekstova i vizualnog materijala
	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cvetnić, Sanja. <i>Barokni defter: sudije o likovnim djelima iz XVII. i XVIII. stoljeća u Bosni i Hercegovini</i>. Zagreb: Leykam international, 2011. 2. Malcolm, Noel. <i>Povijest Bosne : kratki pregled</i>. Zagreb : Erasmus Gilda : Novi Liber; Sarajevo : Dani, 1995. (odabrana poglavlja) 3. Ševo, Ljiljana. <i>Pravoslavne crkve i manastiri u Bosni i Hercegovini do 1878. godine</i>. Banja Luka : Grad : Glas srpski, 2002. 4. Tihić, Smail. “Islamska umjetnost na tlu Jugoslavije” u: ur. Bernard Lewis, <i>Svijet Islama. Vjera. Narod. Kultura</i>. Beograd: Jugoslovenska revija : Vuk Karadžić, 1979, 305-324. 5. Zlatar, Behija. <i>Zlatno doba Sarajeva</i>. Sarajevo: Svjetlost, 1996.
<p>Napomene</p>	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arhitektura i urbanizam Bosne i Hercegovine u osmanskom periodu				
Šifra/kod	FIL HUM 420	Status	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	I	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime prezime	Haris Dervišević, doc. dr. sc.			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1 vježbe: 1				
Kratak opis nastavnog predmeta	Kolegij započinje predavanjima o opštim odlikama osmanske arhitekture, na koje će se nadovezati uporedna analiza srednjovjekovnog i osmanskog urbanizma u Bosni i Hercegovini. U nastavku će se dati pregled odabranih primjera objekata osmanske arhitekture u Bosni i Hercegovini, te posebno analizirati osmanska arhitektura i urbanizam na primjeru Foče i Banja Luke. Osmanska arhitektura i urbanizam u Bosni i Hercegovini ostavili su veliki trag u Sarajevu, stoga će se tokom druge polovine semestra najviše posvetiti osmanskom urbanizmu 16. i 17. stoljeća u Sarajevu, te odabranim prosvjetnim, sakralnim, javnim, trgovačkim, te rezidencijalnim arhitektonskim ostvarenjima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je ukazivanje na odlike osmanske arhitekture i urbanizma Bosne i Hercegovine, te značaj istog na opšte kulturno naslijeđe Bosne i Hercegovine.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati, tumačiti stilske odlike, forme osmanske arhitekture u Bosni i Hercegovini.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod
2.	Pregled osmanske arhitekture
3.	Gradovi i urbanizam u bosanskom srednjevjekovlju Formiranje gradskih naselja ranog osmanskog perioda
4.	Načela osmanskog urbanizma
5.	Osmanskana arhitektura u Bosni i Hercegovini, pregled
6.	Arhitektura i urbani razvoj Foče Arhitektura i urbani razvoj Banja Luka
7.	Hanovi i karavansaraji
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Odnos centra i periferije u osmanskoj arhitekturi
10.	Osmanski urbanizam u Sarajevu od 15. stoljeća
11.	Prosvjetni objekti u Sarajevu
12.	Sarajevske džamije
13.	Sarajevski mostovi Rezidencijalna arhitektura Sarajeva
14.	Terenska nastava: Obilazak osmanskih graditeljskih objekata u Sarajevu
15.	Repeticija i diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 403 1437 705"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminar</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Seminar (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusestrialna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p><u>NAPOMENA:</u> Seminar, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Seminar ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Seminar treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 4. Seminar treba biti s proredom 1,5. 5. Seminar treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminar	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminar	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																										

	<p>Polusestrialni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Atil, Esin. „Umjetnost i arhitektura“, u: <i>Historija osmanske države i civilizacije</i>, II, priredio Ekmeleddin İhsanoğlu. Istanbul: IRCICA; Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 2008., 386-431. 2. Bećirbegović, Madžida. „Prosvjetni objekti islamske arhitekture u Bosni i Hercegovini“, u: <i>Prilozi za orijentalnu filologiju</i>, br. 20-21. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1974., 249-294, 334-336. 3. Bećirbegović, Madžida. <i>Džamije sa drvenom munarom u Bosni i Hercegovini</i>. Sarajevo, Veselin Masleša, 1990., 91-101. 4. Bejtić, Alija. “Banja Luka pod turskom vladavinom”, u: <i>Naše Starine</i> (1953.), 91-116. 5. Bejtić, Alija. „Povijest i umjetnost Foče na Drini“, u: <i>Naše Starine</i> (1956.), 23-75. 6. Bejtić, Alija. „Povijest i umjetnost Foče na Drini“, u: <i>Naše Starine</i> (1957.), 33-62. 7. Čelić, Džemal i Mujezinović, Mehmed. <i>Stari mostovi u Bosni i Hercegovini</i>. Sarajevo: Veselin Masleša, 85-140. 8. Handžić, Adem. „O formiranju nekih gradskih naselja u Bosni u XVI stoljeću (uloga države i vakufa)“, u: <i>Prilozi za orijentalnu filologiju</i>, br. 25. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 133-169. 9. Hartmuth, Maximilian. „The history of centre-periphery relations as a history of style in Ottoman provincial architecture,“ u: urednik Ed. Maximilian Hartmuth, <i>Centres and peripheries in Ottoman architecture: rediscovering a Balkan heritage</i>. Sarajevo: Stockholm: Cultural Heritage without Borders, 2010., 18-29. 10. Kreševljaković, Hamdija. <i>Hanovi i karavansaraji u Bosni i Hercegovini</i>. Sarajevo: Naučno društvo NR Bosne i Hercegovine, 1957., 7-46

	<p>11. Lovrenović, Dubravko. „Razvoj utvrđenih gradova i gradskih naselja srednjovjekovne bosanske države“, u: urednik Ferhad Mulabegović, <i>Stari gradovi Bosne i Hercegovine</i>. Sarajevo: Nacionalni komitet ICOMOS u Bosni i Hercegovini, 2012., 10-21</p> <p>12. Pašić, Amir. <i>Islamic Architecture in Bosnia and Hercegovina</i>. Istanbul: Research Centre for Islamic History, Art, and Culture, 1994., 13-155.</p> <p>13. Redžić, Husref. “Ko je graditelj Gazi Husrev-begove džamije u Sarajevu”, u: Husref Redžić, <i>Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini</i>. Sarajevo: Veselin Masleša, 169-208.</p> <p>14. <i>Svrzina kuća</i>. Sarajevo: Muzej Sarajeva, 2001.</p> <p>15. Zlatar, Behija. <i>Zlatno doba Sarajeva</i>. Sarajevo: Svjetlost, 1996, 38-79.</p> <p>16. Zbirka tekstova i vizualnog materijala</p>
	<p>Dodatna</p> <p>1. Andrejević, Andrej. <i>Islamska monumentalna arhitektura u Jugoslaviji</i>. Beograd: 1984.</p> <p>2. Kemura, Sejfudin. <i>Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe</i>, (separat). Sarajevo: Zemaljska štamparija, 1910.</p> <p>3. Zlatar, Behija. <i>Gazi Husrev-beg. Sarajevo</i>. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 2010.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Kiparstvo i Artes minores na tlu BiH od 15. stoljeća do 1878. godine				
Šifra/kod	FIL HUM 520	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	III	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	Haris Dervišević, doc. dr. sc.			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1 vježbe: 1				
Kratak opis nastavnog predmeta	U prvoj polovini semestra studenti će biti upoznati s arhitektonskim objektima neposredno vezanim za trgovinu i zanatstvo (dućani, bezistani, hanovi, karavansaraji, daire, kreveta), načinom na koji su zanati utjecali na urbanizam sarajevske čaršije. Analiziraće se hijerarhija esnafske organizacije, te ispitati povezanost između tesavufa (derviša) i esnafa. Nakon toga slijedi pregled značajnijih esnafa Sarajeva, njihove djelatnosti i proizvoda po kojima su prepoznatljivi. Druga polovina semestra biće posvećena historiji kazandžijskog i kujundžijskog zanatstva u Bosni i Hercegovini, te razvoju formi, stilova i motiva na predmetima vezanim za ova dva zanata. Posbna pažnja biće data razvoju ćilimarstva s akcentom na fenomen bosanskog ćilima i banjalučke serdžade. Posljednje nastavne cjeline rezervisane su za javljanje novih formi i stilova umjetničkih zanata za vrijeme austrougarske, te ispitivanje istog kroz prizmu kulturalne politike.				
Cilj nastavnog predmeta	Cilj predmeta je ukazivanje na estetske vrijednosti zanatskih radova osmanskog i ranog postosmanskog perioda u Bosni i Hercegovini s akcentom na Sarajevo.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati, tumačiti stilske odlike, forme, rječnik, te tehniku predmeta umjetničkog zanatstva.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod
2.	Historija sarajevske čaršije, dućani, kreveta, bezistani, daire, hanovi
3.	Esnafska organizacija Tarikat i esnaf
4.	Kovači, kovači oružja, bičakčije, tufekčije, zildžije
5.	Kazandžije, kujundžije, sahačije, jalduzdžije
6.	Tabaci, sarači, čizmedžije, halafi, kundurdžije, čurčije, jašmalčije, kazazi, terzije, dunderi, koltukčije, kahvedžije, mudželiti
7.	Terenska nastava: Posjeta zanatskim radionicama na Bašçaršiji
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Umjetnička obrada metala u 15. stoljeću
10.	Radionice, tehnike, materijali, predmeti
11.	Motivi 1 Motivi 2
12.	Umjetnost ćilima, banjalučka serdžada
13.	Tvornica ćilima Sarajevo, umjetnički zanati za austrougarskog perioda
14.	Terenska nastava: Posjeta radionici ćilima
15.	Repeticija i diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 436 1437 741"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminar</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Seminar (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusestrialna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p><u>NAPOMENA:</u> Seminar, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Seminar ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Seminar treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 4. Seminar treba biti s proredom 1,5. 5. Seminar treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminar	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminar	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<p>Polusemestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aščerić-Todd, Ines. „The Guilds and the State“, u: Ines Aščerić-Todd, <i>Dervishes and Islam in Bosnia : sufi dimensions to the formation of Bosnian Muslim society</i>. Leiden, Boston: Brill, 2015., 136-142. 2. Bejtić, Alija. Ulice i trgovi Sarajeva: topografija, geneza i toponimija. Sarajevo: Muzej grada Sarajeva, 1973. (odabrana poglavlja) 3. Bojanić Lukač, Dušanka. „O banjalučkoj sedžadi“, u: <i>Anali Gazi Husrev-begove biblioteke</i>, XI-XII. Sarajevo: Gazi Husrev-begova biblioteka, 1985., 267-276. 4. Cordileone, Diana Reynolds. „Swords Into Souvenirs: Bosnian Arts and Crafts Under Habsburg Administration“, u: <i>Doing Anthropology in Wartime and in Warzones. World War I and the Cultural Sciences in Europe</i>, urednici Reinhold Johler, Christian Marichetti i Monique Scheer. Bielefeld: Transcript, 2010., 169-190. 5. Cordileone, Diana Reynolds. „Inventing Traditions in Bosnia: The Sarajevo Carpet Factory 1878-1918“, u: <i>Wechselwirkungen, Austro-Hungarian Rule in Bosnia</i>, urednici Ruthner, Reynolds-Cordileone, Reber i Detrez. New York: Peter Lang, 2014., 185-207. 6. Gadžo-Kasumović, Azra. „Esnaf i tarikati“, u: <i>Mjesto i uloga derviških redova u Bosni i Hercegovini: Zbornik radova povodom obilježavanja 800 godina od rođenja Dželaluddina Rumija</i>, urednik Rešid Hafizović. Sarajevo, Orijentalni institut u Sarajevu. Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“, 2011., 241-255. 7. Karamehmedović, Muhamed. <i>Umjetnička obrada metala</i>. Sarajevo: Veselin Masleša, 1980. (odabrana poglavlja) 8. Kreševljaković, Hamdija. <i>Esnafi i obrti u starom Sarajevu</i>. Sarajevo: Narodna prosvjeta, 1958. (odabrana poglavlja)

	<p>9. Vladić-Krstić, Bratislava. "Čilimarstvo u Bosni i Hercegovini", u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu</i>, nova serija, sveska 32, etnologija (1977). Sarajevo: Zemaljski muzej, 1978., 225-296.</p> <p>10. Zbirka tekstova i vizualnog materijala.</p>
	<p>Dodatna</p> <p>1. Mladenović, Ljubica. <i>Umetnička o brada metala u Bosni i Hercegovini od dolaska Turaka do danas</i>. Beograd, Muzej primenjene umetnosti, 1958.</p> <p>2. Mazalić, Đoko. <i>Leksikon umjetnika : slikara, vajara, graditelja, zlatara, kaligrafa i drugih koji su radili u Bosni i Hercegovini</i>. Sarajevo, Veselin Masleša, 1967.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Islamska umjetnost II				
Šifra/kod	FIL HUM 218	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	IV	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: d.haris@hotmail.com haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon: 13.00-15.00 Sri. 8.00-9.00 10.00-12.00	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet obuhvata islamsku umjetnost od dolaska Mongola na područje Bliskog Istoka te njihovim zauzimanjem Bagdada 1258. godine, kada skoro istovremeno na velika vrata historije ulazi nova dinastija Osmanlija. Student se upoznaje sa stvaralaštvom Mogula, Safavida i Osmanlija, ali i s modernim i savremenim tendencijama u islamskoj umjetnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje s djelima islamske umjetnosti i arhitekture u periodu od 13. stoljeća pa sve do danas. Predstaviće se različiti vidovi islamske umjetnosti kao što su arhitektura, keramika, kaligrafija, umjetnost tekstila i metala, te umjetnost ukrašavanja rukopisa. Predviđen je kratak uvid u historijska zbivanja i društvene okolnosti koje su uticale na razvoj umjetnosti.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati i tumačiti stilske odlike, rječnik te estetiku određenih perioda.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod
2.	Historija Mogula Arhitektura Mogula
3.	Mogulsko knjiško slikarstvo
4.	Historija Safavida
5.	Arhitektura Safavida
6.	Safavidsko knjiško slikarstvo i umjetnost tepiha
7.	Sarajevski fragmenti safavidskih tepiha
8.	POLUSEMESTRALNA PROVJERA ZNANJA STUDENATA
9.	Historija Osmanlija
10.	Osmanska arhitektura
11.	Mimar Sinan i Bosna
12.	Osmansko knjiško slikarstvo, Nasuh Matrakçi
13.	Savremena islamska umjetnost
14.	Fatamorgana islamske umjetnosti
15.	Repeticija i diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Predavanja, referati studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 512 1437 814"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Referat</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusestrialna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p><u>NAPOMENA:</u></p> <p>Referat, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Referat ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Referat treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 4. Referat treba biti s proredom 1,5. 5. Referat treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok margine trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Referat	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Referat	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																										

	<p>dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita.</p> <p>9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html</p> <p>Polusemestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> Ahunbay, Zeynep. "Djela graditelja Sinana: za Bosnu i za osmanske državničke bosanskog porijekla", u: <i>Baština</i>, V, Sarajevo: 231-247. <i>Islamska umjetnost i arhitektura</i>, Markus Hattstein i Peter Delius (ur.). Sarajevo, Libris, 2010. Otto-Dorn, Katharine. <i>Islamska umetnost</i>. Novi Sad, Bratsvo jedinstvo, 1971. Rice, David Talbot. <i>Islamska umetnost</i>, Beograd, Jugoslavija, 1968. Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom, „The Mirage of Islamic Art: Reflections on the Study of an Unwieldy Field“, <i>The Art Bulletin</i>, 85:1 (Mar., 2003), 152-184. (Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (I)“, <i>Novi Muallim</i>, 36 (2008), 43-53; Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (II)“, <i>Novi Muallim</i>, 37 (2008), 61-74; Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (III)“, <i>Novi Muallim</i>, 38 (2008), 88-96; Sheila S. Blair i Jonathan M. Bloom (prev. Aida Abadžić Hodžić), „Fatamorgana islamske umjetnosti: Razmišljanja o proučavanju jedne opsežne oblasti (IV)“, <i>Novi Muallim</i>, 39 (2008), 103-116.) Zbirka tekstova i vizualnog materijala

	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brend, Barbara. <i>Islamic Art</i>. Cambridge: Harvard University Press, 1991. 2. Ettinghausen, Richard, Oleg Grabar, Marilyn Jenkins-Madina. <i>Islamic Art and Architecture, 650-1250</i>. Yale University Press, 2003. 3. Mozzati, Luka. <i>Islamska umjetnost : arhitektura, slikarstvo, kaligrafija, keramika, stakla, tepisi</i>. Sarajevo : Zagreb, Šahinpašić; Beograd, Karupović, 2010. 4. Stierlin, Henri. <i>Islam: from Baghdad to Cordoba : early architecture from the 7th to the 13th century</i>. Köln, Taschen, 2009.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Slikarstvo i kaligrafija Bosne i Hercegovine u osmanskom periodu				
Šifra/kod	FIL HUM 421	Status	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	II	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon: 13.00-15.00 Sri. 8.00-9.00 10.00-12.00	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1		vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Prvi dio semestra predviđen je za upoznavanje studenata sa osnovnim kaligrafskim stilovima, djelatnostima najznačajnijih kaligrafa, historijskim kontekstom kao i različitim teorijama o islamskoj kaligrafiji. Naročita predavanja biće posvećena umjetnosti islamskog knjigovestva i ebru umjetnosti. Tokom druge polovine semestra studenti će biti upoznati s historijom islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini. Naročito će biti stavljen akcenat na posebne pojave, poput ranih kaligrafa, oživljanja kaligrafije u 18. stoljeću, te postepenom smanjivanju broja umjetnika krajem 19. stoljeća. Pored općeg pregleda studenti će biti upoznati sa stilovima kaligrafije i kaligrafskim školama na tlu Bosne i Hercegovine.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Približiti studentima historiju islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati kaligrafske stilove, biće upoznat s teorijama o islamskoj kaligrafiji, te razvoju islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod
2.	Stilovi u kaligrafiji, Kaligrafi, derviši i kraljevi
3.	Posjeta kaligrafskom ateljeu
4.	Veza između islamske umjetnosti i islamske duhovnosti Duhovna poruka islamske kaligrafije
5.	Fenomenologija islamske kaligrafije
6.	Islamsko knjigovestvo, Ebru umjetnost
7.	Posjeta ebru ateljeu
8.	POLUSEMESTRALNA PROVJERA ZNANJA STUDENATA
9.	Islamska kaligrafija kod Osmanlija i Turaka Izvori i literatura za islamsku kaligrafiju u Bosni i Hercegovini
10.	Posjeta Gazi Husrev-begovoj biblioteci
11.	Kaligrafska scena Sarajeva u 18. Stoljeću, Fadil-paša Šerifović
12.	Posjeta kaligrafskom ateljeu
13.	Kaligrafija <i>fin de siècle</i> Rakim-ef. Islamović i Alija-ef. Faginović
14.	Ešref-ef. Kovačević Savrmena kaligrafija
15.	Repeticija i diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 436 1435 741"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminar</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Seminar (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusestrialna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p><u>NAPOMENA:</u> Seminar, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Seminar ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Seminar treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 4. Seminar treba biti s proredom 1,5. 5. Seminar treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminar	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminar	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<p>Polusestrialni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dervišević, Haris. „Sarajevski kaligrafski kružok između 1878. i 1918.“, u: <i>Savremene percepcije kulturnog naslijeđa Austro-Ugarske u Bosni i Hercegovini</i>, ur. Vjekoslava Sanković Simčić. Sarajevo : Nacionalni komitet ICOMOS u Bosni i Hercegovini, elektronsko izdanje, 2016., 33-38. 2. Dervišević, Haris. „Islamska umjetnost u Austro-Ugarskom Carstvu: slučaj islamske kaligrafije u Bosni i Hercegovini“, u: <i>SOPHOS : časopis mladih istraživača</i>, Br. 7 (2014). Sarajevo: Filozofski fakultet, ZINK - Znanstveno-istraživački inkubator, 2014., 91-110. 3. Dervišević, Haris. „Ešref Kovačević (1924.-1996.) : kaligrafska ostavština“, u: <i>Godišnjak BZK "Preporod"</i>, god. 16 (2016), Sarajevo., 443-453. 4. Gonzalez, Valérie. „The double ontology of Islamic calligraphy: a word-image on a folio from the Museum of Raqqada (Tunisia)“, u: Irvin Cemil Schick (ur.), <i>M. Ugur Derman Festschrift. Papers presented on the occasion of his sixty-fifth birthday</i>. Istanbul: Sabanci Universitesi., 2000., 313-340. 5. Hadžimejlić, Ćazim. <i>Umjetnost islamske kaligrafije</i>. Sarajevo: Sedam, 2009., 67-103, 121-183. (odabrana poglavlja) 6. Hadžimejlić, Ćazim. <i>Umjetnost islamskog knjigovestva</i>. Sarajevo: Sedam, 2011., 24-111. (odabrana poglavlja) 7. Hadžimejlić, Ćazim. <i>Ebru : Umjetnost slikanja na vodi</i>, Sarajevo: Sedam, 2014., 19-29, 55-113. (odabrana poglavlja) 8. Nasr, Seyyed Hossein. <i>Islamska umjetnost i duhovnost</i>, preveo Edin Kukavica Sarajevo: Lingua Patria, 2005. [<i>Islamic art and spirituality</i>, 1987.], 11-47. 9. Schimmel, Annemarie. <i>Kaligrafija i islamska kultura</i>. Sarajevo: Ibn Sina, 2014., 31-171. 10. Teparić, Meliha. „Muhamed Fadil - paša Šerifović kao kaligraf - hattat-“, u: <i>Anali Gazi Husrev-begove biblioteke</i>, sv. 23, br. 37. Sarajevo: Gazi Husrev-begova biblioteka, 2016., 179-196.

	<p>11. Zbirka tekstova i vizualnog materijala</p> <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Safwat, Nabil F. i Zakariya, Mohamed U.. <i>The art of the pen : calligraphy of the 14th to 20th centuries</i>. London, New York: Nour Foundation in association with Azimuth Editions and Oxford University Press, 1996. 2. Blair, Sheila S.. <i>Islamic Calligraphy</i>. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2008. 3. Lings, Martin. <i>Splendours of Qur'an Calligraphy & Illumination</i>. Liechtenstein: Thesaurus Islamicus Foundation; London: Thames & Hudson, 2005.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodologija naučnog rada u historiji umjetnosti				
Šifra/kod	FIL HUM 430	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	II	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: d.haris@hotmail.com haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon: 13.00-15.00 Sri: 8.00-9.00 10.00-12.00	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1		vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Naučno mišljenje, spoznajni procesi i institucije u historiji umjetnosti: predmeti i područja istraživanja, problemi u istraživanju, problemi u prezentaciji, problemi u objavljivanju, zaštiti i tretiranju historijsko – umjetničkog naslijeđa. Konteksti istraživanja u historiji umjetnosti. Izvori za istraživanja u historiji umjetnosti. Tok i metodologija istraživanja u historiji umjetnosti. Priprema pisane forme istraživanja za objavljivanje u području historije umjetnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata s osnovnim oblicima i principima stručnog i naučnog rada u području historije umjetnosti, te s razvojem i dosezima historije umjetnosti u Bosni i Hercegovini. Cilj izučavanja predmeta predstavlja i upoznavanje s razvojem institucija i oblika i metodologije rada u području historije umjetnosti u Bosni i Hercegovini. Poseban cilj predstavlja razvijanje etike u stručnom i naučnom radu.				
Ishodi učenja	Priprema pisane forme istraživanja za objavljivanje u području historije umjetnosti.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod
2.	Odeđivanje predmeta, predmetna područja historije umjetnosti
3.	Utvrdjivanje predmeta, Utvrđivanje stanja skulptura i slika
4.	Forma, struktura, stil Sadržaj i smisao
5.	Djelo u kontekstu Umjetnost i društvo
6.	Feminizam i <i>Gender Studies</i>
7.	New Art History Historija umjetnosti i srodne discipline
8.	POLUSEMESTRALNA PROVJERA ZNANJA STUDENATA
9.	Rad, metoda, djelo; Izbor teme; Traganje za dokumentacijom Prikupljanje, organizacija i raspored prikupljene građe
10.	Historijski muzej Bosne i Hercegovine
11.	Muzej književnosti Bosne i Hercegovine
12.	Muzej ratnog djetinjstva
13.	Redigovanje rukopisa; Dokumentarna podloga rukopisa; Stilske odlike, Tehnička obrada
14.	Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine
15.	Repeticija i diskusija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 512 1437 810"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Referat</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusemestralna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p>VREDNOVANJE ZNANJA STUDENATA: Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom uporedivim sa ECTS skalom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne kriterije, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne kriterije, manje od 55 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Referat	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusemestralna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Referat	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusemestralna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																										

	<p><u>NAPOMENA:</u></p> <p>Referat, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Referat ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Referat treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 4. Referat treba biti s proredom 1,5. 5. Referat treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html <p>Polusestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hans Belting, Heinrich Dilly, Wolfgang Kemp, Willibald Sauerländer, Martin Warnke (ur.), Uvod u povijest umjetnosti. Zagreb: Fraktura, 2007. [1986.] 2. The Art of Art History, ed. by D. Preziosi, Oxford History of Art, Oxford University Press, London, 2009. [1998.], 488-503.

	<p>3. Šamić, Midhat. <i>Kako nastaje naučno djelo – uvođenje u metodologiju i tehniku naučno-istraživačkog rada. Opšti pristup</i>. Sarajevo, 1990.</p> <p>4. Frederick Antal, „Remarks on the Method of Art History I“, u: <i>The Burlington Magazine</i>, 551/XCI, London, The Burlington Magazine Publications, (Feb., 1949), 49-52;</p> <p>5. Frederick Antal, „Remarks on the Method of Art History II“, u: <i>The Burlington Magazine</i>, 552/XCI, London, The Burlington Magazine Publications, (Mar., 1949), 73-75.</p> <p>6. John Murdoch, “Attribution and the Claim to Objectivity”, u: <i>International Journal of Cultural Property (IJCP)</i>, 2/II, New York, Berlin, Walter de Gruyter & Co, 1993., 319-334.</p> <p>7. Michael R. Orwicz, <i>Critical Discourse in the Formation of a Social History of Art: Anglo-American Response to Arnold Hauser</i>, u: <i>Oxford Art Journal</i> 2/VIII, Oxford: Oxford University Press, 1985., str. 52-62</p>
	<p><i>Dodatna</i></p>
<p>Napomene</p>	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Rađanje grada: rani urbanizam Sarajeva				
Šifra/kod	FIL HUM 451	Status	izborni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	2.	Semestar	II	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Pon. 10:00-13:00 Čet. 10:00-12:00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1		vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru predmeta izučavaju se antički urbanizam, pojava i razvoj refugija, te fortifikacijskih objekata od kasne antike do kasnog srednjeg vijeka na području Sarajeva. Poseban naglasak stavlja se na tipologiju naselja od ranog do kasnog srednjeg vijeka, t.j. od gradova kao fortifikacijskih, rezidencijalnih i adiministrativnih objekata i središta do naselja urbanih odlika. U navedenom kontekstu proučava se razvoj naselja tipa trg, podgrađe, varoš i grad-varoš, odnosno razvoj naselja od predurbane, preko protourbane i rane urbane do pune urbane faze razvoja Sarajeva. Posebna pažnja posvećuje se izučavanju sadržaja, funkcija, struktura, topografije, tipologije i terminologije antičkih i srednjovjekovnih naselja, te njihovom prostornom rasporedu i gospodarskom razvoju. Značajna pažnja posvećuje se izučavanju ranog osmanskog urbanizma za vrijeme prvih osmanskih namjesnika u Bosni i Hercegovini (15. stoljeće), a koji su ostavili trag na urbano tkivo Sarajeva				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je ukazivanje na kontinuitet naseljenosti na području Sarajeva i kontinuitet arhitektonske djelatnosti od neolita do 15. stoljeća.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati i tumačiti historiju naseljenosti, tipologiju naselja kao i spoznati odlike ranog osmanskog urbanizma na primjeru Sarajeva				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod
2.	Prehistorija, antika (Butmir, Glasinac, Soukbunar, Debelo brdo, Zlatište)
3.	Aquae S
4.	Starine po okolini Sarajeva
5.	Vrutci, Gradac
6.	Vidogošća, Dubrovnik, Kotorac
7.	Trgovište, varoš, grad
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Hodidid
10.	Postanak Sarajeva
11.	Vakufnama Isa-bega Ishakovića
12.	Gdje se nalazila Isa-begova tekija
13.	Prve sarajevske mahale 1
14.	Prve sarajevske mahale 2
15.	Provala Vuka Jajčanina i Stara pravoslavna crkva u Sarajevu
16.	Repeticija i diskusija
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminari studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 436 1437 741"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminar</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna pismena provjera</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Seminar (10%), Prisustvo na nastavi (10%), Aktivnost na nastavi (10), Polusestrialna pismena provjera (30%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p><u>NAPOMENA:</u> Seminar, upute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U gornjem lijevom uglu na početku teksta treba stajati: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, (ispod toga): Katedra za historiju umjetnosti, (ispod toga): ime i prezime studenta, (ispod toga): email adresa, nakon toga slijedi naslov rada (veličina fonta 14, bold), potom slijedi abstrakt s 50 do 100 riječi, te 3 ključne riječi. 2. Seminar ima samo glavni naslov, ali ne podnaslove. 3. Seminar treba biti pisan u Microsoft Wordu („doc“ dokument). 4. Seminar treba biti s proredom 1,5. 5. Seminar treba biti napisan fontom Times New Roman i veličinom od 12 tačaka. Svaki paragraf uvući za 5 karaktera, dok marginame trebaju biti 2,5 cm (odnosi se na sve margine). 6. Bilo bi poželjno da ilustracije budu u visokoj rezoluciji. 7. Tekst ne bi trebao biti duži od 3 stranice (uključujući bilješke), odnosno između 1000 i 1500 riječi i ne bi trebao imati više od 4 ilustracije. 8. Mentorske konsultacije traju do posljednje sedmice nastave, a studenti su dužni predati rad u štampanom obliku do završnog usmenog ispita. 9. Slijediti citiranje Chicago Manual of Style. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminar	10	10%	2.	Prisustvo na nastavi	10	10%	3.	Aktivnost na nastavi	10	10%	4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%	5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminar	10	10%																										
2.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
3.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
4.	Polusestrialna pismena provjera	30	30%																										
5.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<p>Polusemestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anđelić, Pavao. "Trgovište, varoš i grad u srednjovjekovnoj Bosni (Prilog tipologiji naselja)", u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i> 18, Sarajevo, 1963, 179-194. 2. Bejtić, Alija, "Srednjovjekovni grad Hodidid bio je na Vratniku u Sarajevu", u: <i>Radovi</i>, knjiga LXIV, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 20, Sarajevo, 1979, 107-148. 3. Bešlagić, Šefik, "Izvještaj o probnom kopanju na Crkvini kod sela Vrutci 1960-1961. god.", u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, Sarajevo 1982., 87-92. 4. Fekeža, Lidija. „Arheološka istraživanja srednjovjekovnog grada i crkve u selu Gradac kod Hadžića“, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i> 42/43, Sarajevo, 1989, 165-187. 5. Fiala, Franjo. "Predistorijski nalazi na Sobunaru kod Sarajeva", u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i> (Sarajevo, 1890.), 212-220. 6. Filipović, Milenko S., "Dubrovnik u Bosni", u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i> 26, Sarajevo, 1924, 101-104. 7. Imamović, Enver. „Korijeni Sarajeva – prethistorija i antika“, u: Dževad Juzbašić (ur.), <i>Prilozi historiji Sarajeva</i> (Sarajevo: Institut za istoriju i Orijentalnit institut), 11-17. 8. Mazalić, Đoko. "Starine po okolini Sarajeva", u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i> 51 (Sarajevo, 1939.), 15-35. 9. Mesihović, Salmedin. „INSCRIPTIONES LATINARVM SARAEVONENSIS“ (sa kratim pregledom naseobinske kulture u antičko doba) – doprinos historiji sarajevskog područja u antičko doba, <i>Historijska traganja I</i>, Institut za historiju, Sarajevo, 2008, 9 – 68. 10. Mušeta-Aščerić, Vesna. <i>Sarajevo i njegova okolina u XV stoljeću. Između</i>

	<p><i>Istoka i Zapada</i>, Sarajevo: Sarajevo Publishing, 2005, 152-180.</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Pašalić, Esad. "Rimsko naselje u Ilidži kod Sarajeva", u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i> 14 (Sarajevo, 1959.), 113 -134. 12. Šabanović, Hazim. „Dvije najstarije Vakufname u Bosni“, u: <i>Prilozi za orijentalnu filologiju</i>, br. 2, Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1951, 5-38. 13. Todd, Ines Aščerić. „Neke napomene o problemima iz historije Isa-begove tekije“, <i>Prilozi za orijentalnu filologiju</i>, br. 52-53, Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 2004, 39-50. 14. Zlatar, Behija. <i>Zlatno doba Sarajeva</i>. Sarajevo: Svjetlost, 1996, 24-38. 15. Zbirka tekstova i vizualnog materijala
	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ilidža</i>, ur. Mirza Hasan Ćeman, Sarajevo: Općina Ilidža (2. izd.), 2004. 2. <i>Urbano biće Bosne</i>. Zbornik radova. Sarajevo: Institut za istoriju i Međunarodni centar za mir, 1995. 3. Bublin, Mehmed. <i>Gradovi Bosne i Hercegovine. Milenijum razvoja i godine urbicide – The cities of Bosnia and Herzegovina. A Millenium of Developoment and the Years of Urbicide</i>. [dvojezično bosanskoenglesko izdanje]. Sarajevo, 1999. 4. Kovačević-Kojić, Desanka. <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>. Sarajevo, 1978. 5. Pašalić, Esad. <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>. Sarajevo, 1960.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost Bizanta				
Šifra/kod	FIL HUM 113	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	II	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1		vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Izučavanje najznačajnijih ostvarenja bizantske umjetnosti od 6. do 15. stoljeća u oblasti arhitekture, monumentalnog i minijaturnog slikarstva i sitne plastike, u Bizantskom carstvu kao i izvan njega.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Ovladavanje sadržajima i oblicima izraza istočne crkve te osposobljavanje studenata za uočavanje sličnosti i razlika između umjetnosti zapadnog kršćanstva i Bizanta.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno čitati likovno djelo u kontekstu razvoja društva, podsvjesnosti, religijskog i magičnog, te osobnosti likovnog umjetnika.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Istorijski i društveni okviri vizantijske umjetnosti. Polja umjetničke djelatnosti u Vizantiji
2.	Likovne tehnike vizantijske umjetnosti. Uticaj ideja na likovno stvaralaštvo

3.	Vizantijska arhitektura
4.	Vizantijska umjetnost epohe ikonoklazma
5.	Stvaralaštvo u Vizantiji u razdoblju Renesanse Makedonaca
6.	Vizantijska umjetnost epohe Komnina.
7.	Umjetničko stvaralaštvo Vizantije u doba Paleologa
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Postvizantijska umjetnost. Italokritski slikari.
10.	Spomenici izrađeni pod vizantijskim uticajima u Južnoj Italiji, na Siciliji, u Veneciji
11.	Vizantijska umjetnost na prostoru današnje Rumunije: Vlaška, Moldavija
12.	Umjetnost predmongolske Rusije.
13.	Umjetnost u Rusiji nakon mongolskih osvajanja.
14.	Vizantijska umjetnost na prostoru današnje Bugarske
15.	Vizantijska umjetnost na području današnje Srbije i Kosova
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja
---	------------

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 247 1435 464"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo i aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralna pismena provjera</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna pismena provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%	2.	Polusemestralna pismena provjera	45	45%	3.	Završna pismena provjera znanja	45	45%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%																		
2.	Polusemestralna pismena provjera	45	45%																		
3.	Završna pismena provjera znanja	45	45%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
<p>Literatura</p>	<p>Obavezna literatura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grabar, Andre, <i>Vizantija</i>. Novi Sad: Bratstvo i jedinstvo, 1969. 2. Grabar, Andre, <i>Srednjovekovna umetnost Istočne Evrope</i>. Novi Sad: Bratstvo i jedinstvo, 1969. 3. Schug – Wille, Christa, <i>Bizant i njegov svijet</i>, Rijeka: Otokar Keršovani, 1970. 4. Bošković, Đorđe, <i>Arhitektura srednjeg veka</i>. Beograd, Naučna knjiga, 1976. <p>Dodatna literatura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Janson, H.W. <i>Povijest umjetnosti</i> (sva izdanja) 2. Cormack, Robin, <i>Byzantine Art</i>. New York, Oxford University Press, 2000. 2. В. Н. Лазарев, <i>Историја византијског сликарства</i>. Београд, Глобосино, 2004, str. 87-122. 3. Snyder, James, <i>Art of the Middle Ages</i>. Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall, 2006. 4. Krautheimer, Richard, <i>Early Christian and Byzantine Architecture</i>. Middlesex, England, Harmondsworth; New York, Penguin Books (4th ed.) 1986. 5. Lowden, John, <i>Early Christian & Byzantine art</i>. London, Phaidon, 1997. 6. Rice, David Albot, <i>Art of Byzantine Era</i>. New York, F. A. Praeger, 1963. 																				
<p>Napomene</p>																					

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost ranog srednjeg vijeka				
Šifra/kod	FIL HUM 115	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	II	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Arhitektura i likovne umjetnosti (slikarstvo, skulptura, umjetnički obrt) kasnoantičkog i ranosrednjovjekovnog razdoblja (4-11. st.) u povijesnom kontekstu. Pregled najvažnijih spomenika kasne antike i prvih pojava ranokršćanske umjetnosti u ovom periodu, te umjetnosti perioda ranog srednjeg vijeka.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata s problemima umjetnosti od početka 4. do početka 11. stoljeća, razumijevanje osnovne problematike umjetnosti kasne antike i ranog srednjeg vijeka u historijskom kontekstu, s naglaskom na pojavu kršćanske religije i promjene u shvatanju stila; razlikovanje historijskoumjetničkih i stilskih te historijskih kategorija i termina.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno čitati likovno djelo u kontekstu razvoja društva, podsvjesnosti, religijskog i magičnog, te osobnosti likovnog umjetnika.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Kriza Carstva i njen odraz u umjetničkom stvaralaštvu
2.	Umjetnost 3. vijeka
3.	Umjetnost Konstantinovog doba
4.	Imperijalna umjetnost u hrišćanskom kontekstu
5.	Umjetnost Teodosijevog i doba Gale Placidije
6.	Spomenici Justinijanovog doba u Raveni i Rimu
7.	Spomenici Justinijanovog doba u Konstantinopolju i u Maloj Aziji. Umjetnost Iraklijevog vremena
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Evropska umjetnost od kraja 6. do kraja 8. vijeka
10.	Umjetnost u Irskoj i Engleskoj u 7. 8. i 9. vijeku
11.	Stvaralaštvo u doba Karla Velikog
12.	Karolinško slikarstvo
13.	Karolinško zlatarstvo Karolinške slonovače
14.	Otonsko zidno slikarstvo Iluminacija otonskih rukopisa
15.	Otonske slonovače Otonska skulptura u metalu i drvetu
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 394 1438 611"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo i aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralna pismena provjera</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna pismena provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%	2.	Polusemestralna pismena provjera	45	45%	3.	Završna pismena provjera znanja	45	45%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%																		
2.	Polusemestralna pismena provjera	45	45%																		
3.	Završna pismena provjera znanja	45	45%																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> Gerke, Fridrih, <i>Kasna antika i rano hrišćanstvo</i>. Novi Sad: Bratstvo i jedinstvo, 1973. Kubah, Erih i Elbern, Viktor H, <i>Karolinška i otonska umjetnost</i>. Novi Sad: Bratstvo i jedinstvo, 1973. Vercone, Paolo, <i>Od Teodoriha do Karla Velikog</i>. Novi Sad: Bratstvo i jedinstvo, 1973. Schug – Wille, Christa, <i>Bizant i njegov svijet</i>, Rijeka: Otokar Keršovani, 1970. Backes, Magnus i Dölling, Regine, <i>Rađanje Evrope</i>, Rijeka: Otokar Keršovani, 1970. <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> Janson, H.W. <i>Povijest umjetnosti</i> (sva izdanja) Calkins, Robert G, <i>Monuments of Medieval Art</i>. Cornell University Press, 1979. Grabar, Andre, <i>The Golden Age of Justinian, from the death of Theodosius to the rise of Islam</i>, New York, 1967. Snyder, James, <i>Art of the Middle Ages</i>. Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall, 2006. 																				
Napomene																					

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost romanike i gotike				
Šifra/kod	FIL HUM 210	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	I	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen predmet <i>Umjetnost ranog srednjeg vijeka</i> FIL HUM 115				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc. dr. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: d.haris@hotmail.com Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 3 seminar: vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij razrađuje temeljne pretpostavke i tok razvoja stila u zapadnoj Evropi od 11. do 13. stoljeća, ponajprije u monumentalnoj arhitekturi, zatim skulpturi, slikarstvu i iluminaciji rukopisa. Pregledom stvaralački najznačajnijih regija, uz objašnjavanje uvjeta i poticaja pri definiranju razvojnih faza, prate se stilske tradicije na putu ka sintezama razvijenog te kasnog srednjeg vijeka. U raznolikosti usmjerenja i dosega objašnjava se historijska i prostorna uvjetovanost romaničkog i gotičkog umjetničkog izraza.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Usvajanje osnovnih razvojnih etapa romaničkog i gotičkog stila u arhitekturi zapadne Evrope. Poznavanje najznačajnijih spomenika tog razdoblja, te prostornih i historijskih okolnosti u nastanku i razvoju stilskih obilježja u raznim krajevima zapadne Evrope kao kulturne i umjetničke cjeline na početku razvijenog srednjeg vijeka. Samostalno prepoznavanje svojstava i tumačenje elemenata stilskog rječnika i najznačajnijih umjetničkih pojava u arhitekturi, ali i drugim umjetničkim disciplinama romanike i gotike uz korištenje temeljne metodologije i terminologije historijsko-umjetničke struke.				
Ishodi učenja	Nesmetano praćenje i razumijevanje kontinuiteta stilskog razvoja u fazama razvijenog te kasnog srednjeg vijeka.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Romaničko doba – istorijski, društveni i filozofski okviri
2.	ROMANIČKA ARHITEKTURA Romanička arhitektura na Apeninskom poluostrvu. Romanička arhitektura u Francuskoj.
3.	Romanička arhitektura Zapadne, Srednje i Sjeverne Evrope, Engleske, Irske i Iberskog poluostrva
4.	ROMANIČKA SKULPTURA Romanička skulptura u Francuskoj. Romanička skulptura Iberskog poluostrva
5.	Romanička skulptura u Italiji, na istočnoj obali Jadrana, u Njemačkoj, Engleskoj, Skandinaviji
6.	ROMANIČKO SLIKARSTVO Romaničko zidno slikarstvo i iluminacija rukopisa
7.	ROMANIČKO ZLATARSTVO
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Epoha gotike – društveno-ekonomske okolnosti GOTIČKA ARHITEKTURA – opšte odlike Gotička arhitektura u Francuskoj. Gotička arhitektura u Engleskoj
10.	Gotička arhitektura u Njemačkoj. Gotička arhitektura u Italiji. Gotička arhitektura u Španiji i Portugaliji
11.	GOTIČKA SKULPTURA
12.	GOTIČKA SKULPTURA
13.	GOTIČKA ILUMINACIJA RUKOPISA VITRAŽ - gotičko slikarstvo od obojenog stakla
14.	GOTIČKO SLIKARSTVO Slikarstvo gotike u Italiji
15.	Iluminirani rukopisi i oltarske slike internacionalnog gotičkog stila
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 354 1435 569"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo i aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralna pismena provjera</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna pismena provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%	2.	Polusemestralna pismena provjera	45	45%	3.	Završna pismena provjera znanja	45	45%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%																		
2.	Polusemestralna pismena provjera	45	45%																		
3.	Završna pismena provjera znanja	45	45%																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> Bošković, Đorđe (1976) Arhitektura srednjeg veka. Beograd, Naučna knjiga. Kubah, Erih, Peter Bloh (1974) Romanička umetnost. Novi Sad, Bratstvo i jedinstvo. Souchal, Francois (1968) Srednji vijek. Rijeka, Otokar Keršovani. Hofstaetter, Hans (1968) Kasni srednji vijek. Rijeka, Otokar Keršovani. Snyder, James (2006) Art of the Middle Ages. Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall. <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> Frankl, Paul (1962) The Gothic Architecture. Harmondsworth, The Pelican History of Art. Frankl, Paul (1983) The Gothic. Princeton University Press. Hojzinga, Johan (1991) Jesen srednjeg vijeka. Novi Sad, Matica srpska. Mâle, Emile (1958) The Gothic Image. Harper. Martindale, Andrew (1967) Gothic Art. Thames & Hudson Ltd. Reprint edition. Panofsky, Erwin (2005) Gothic Architecture and Scholasticism. Pennsylvania, Archabbey Publications. Romanesque, Architecture, Sculpture, Painting. R. Toman ed., Koln 1997. Simson, Otto Georg von (1988) The Gothic cathedral: origins of Gothic architecture and the medieval concept of order. Princeton University Press. Gothic, Architecture, Sculpture, Painting. R. Toman ed., Koln 1997. 																				

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	OSNOVE ARHITEKTURE				
Šifra/kod	FIL HUM 131	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Upisan I semestar				
Jezik izvođenja nastave					
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Fehim Hadžimuhamedović			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: d.haris@hotmail.com Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar _____; vježbe 1;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij je specifično formiran za polaznike studija iz Historije umjetnosti, te generalno obrazlaže kategoriju arhitekture u njenom kvalitativnom i strukturalnom izrazu (pojmovno, tipološki, stilski, itd.).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Cilj je upoznavanje osnovne arhitektonske leksike i osnovna pravila arhitektonske sintakse u rasponu od antike do savremene arhitekture, na osnovu čega student treba biti osposobljen da opisuje i identificira arhitekturu i da lakše prolazi kroz ostale oblasti i teme iz historije umjetnosti, arhitektonske teme i druge.</p> <p>Data leksika treba imati društveno-stilsku, ali i tehničku elaboraciju. Cilj je spoznati arhitekturu kao klasu Unutar tematskih jedinica obrađuju se fenomeni i elementi arhitekture u njihovim dijakronijskim (historijsko-stilskim) i sinkronijskim (teorijskim) pojavljivanja.</p> <p>Na kraju kursa student treba imati osnovno znanje o kvaliteti kategorije arhitekture, kao i njenim osnovnim elementima - stilske, tipološke, morfološke i druge zasnovanosti.</p>				
Ishodi učenja	<p>Znanje: Na kraju kursa student treba imati osnovno znanje o kvaliteti kategorije arhitekture, kao i njenim osnovnim elementima - stilske, tipološke, morfološke i druge zasnovanosti.</p> <p>Vještine i kompetencije:</p>				

	<p>Nakon uspješno završenog tečaja, student će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumijevati društveni okvir kategorije arhitekture, i unutar toga kompleksnu i kontradiktornu prirodu arhitekture • razumijevati osnovne, shematske veze arhitekture sa likovnim i drugim umjetnostima, vezu sa dizajnom • razumijeva osnove arhitektonskog jezika u historijsko i stilskim i teorijskim odrednicama, osnovne tipologije i klasifikacije na elemente – shematsko poznavanje razvojne linije arhitekture sa stanovišta stila i vremena • da poznaje aspekte materijala i konstrukcije u njihovom povezivanju formom i funkcijom, te sa historijsko i stilskim iskazima • da poznaje osnovne definicije arhitekture i da bude sposoban da ih kritički analizira • biti sposoban da analizira arhitekturu i da je inicijalno vrednuje – da kreira analitički tekst o arhitekturi
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod I: OSNOVE ARHITEKTURE – program; Arhitektura: osnovni kvalitet, jezik, pojavljivanje, društveni kontekst, karakteristike, historijske i savremene projekcije arhitekture; „kuća“
2.	Uvod II: FENOMENOLOGIJA ARHITEKTURE - različitost pojavnih formi arhitekture Vježba (semestralni rad): „Rječnik arhitekture“ - obrada odabranih arhitektonskih pojmova u kombinaciji sa arhitektonskom analizom datih pojmova in situ (forma: tekstualno-grafička; prezentacija i odbrana)
3.	RAZVOJ NASELJA I ARHITEKTURA
4.	DEFINICIJE I ODREĐENJA ARHITEKTURE – različitost kriterija i prilaza (historijski, artistički, teorijski, socijalni...); Aristotel, Vitruvius, Alberti...
5.	RED ARHITEKTURE - Tri reda arhitekture (fizički, likovni - per se, i društveni)
6.	ARHITEKTONSKA FORMA - Važniji oblici pojave: struktura-ornament; sklop arhitektonskog objekta; kategorije stereotomske i tektonske arhitekture (Semper)
7.	GENERIRANJE ARHITEKTURE – PROJEKAT: historija i danas; proces, projektne predloške
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	PROGRAM ARHITEKTONSKOG OBJEKTA - pojam funkcije u arhitekturi; forma i sadržaj
10.	TIPOLOGIJE ARHITEKTONSKOG OBJEKATA - tipologije upotrebe, materijala i stila (“osnovne tipologije”, Pevsner); ostale tipologije (plana,...)
11.	KONCEPCIJE GRAĐENJA, KONSTRUKCIJE I MATERIJALI – poveznice materijala i stila

12.	ELEMENTI (I PRINCIPI) ARHITEKTURE – tipologije elemenata; jezik arhitekture
13.	EVALUACIJA ARHITEKTURE: ARHITEKTONSKA ANALIZA I DOŽIVLJAVANJE ARHITEKTURE (površine, putevi, sekvence...)
14.	ARHITEKTONSKA KOMPOZICIJA – porijeklo – veza sa drugim oblikovanjima i umjetnostima, historijat, kanonizirani iskazi, nedostatnost tradicionalnog mjerenja arhitektonske kompozicije danas
15.	TEORIJA I HISTORIJA ARHITEKTURE U SUGLASJU teorijska bavljenja arhitekturom
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se bazirati na teoretskim eksplikacijama, vizualnim ilustracijama, audio-vizualnim materijalom, usmjerenim seminarima i aplikativnim vježbama. Također, biće izvođena in situ nastava – analiza arhitekture u realnom kontekstu, posjete izložbama, i sl.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>semestralna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>polusemestralna, provjera znanja – prezentacija i odbrana analitičke vježbe</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>aktivnost i prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>vježbe</td> <td>30</td> <td>15% +15%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	semestralna provjera znanja	40	40%	2.	polusemestralna, provjera znanja – prezentacija i odbrana analitičke vježbe	20	20%	3.	aktivnost i prisustvo na nastavi	10	10%	4.	vježbe	30	15% +15%	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	semestralna provjera znanja	40	40%																																		
2.	polusemestralna, provjera znanja – prezentacija i odbrana analitičke vježbe	20	20%																																		
3.	aktivnost i prisustvo na nastavi	10	10%																																		
4.	vježbe	30	15% +15%																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

	<p>Napomena:</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bussagli, Marco. (2006). Arhitektura. Zagreb, Stanek. 2. Martinović, Uroš. (1971). Svet arhitekture. Beograd, BIGZ. 3. Müller, Werner & Vogel, Gunther. (1999). Atlas arhitekture 1, 2. Zagreb: Golden marketing. 4. Nestorović, Bogdan. (1967) Uvod u arhitekturu. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije. 5. Summerson, John. (1998). Klasični jezik arhitekture. Zagreb: Golden marketing. 6. Vitruvius, Marcus Pollio. (1990). Deset knjiga o arhitekturi. Sarajevo: Svjetlost. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Baumgart, E. - Mali leksikon arhitekture, Izdavački zavod Jugoslavija, Beograd, 1979. 2. Hadžimuhamedović, F. (2001). Tekst o arhitekturi. Sarajevo: Did. 3. Hermann, Wolfgang. (1989). Gottfried Semper, In Search for Architecture. Cambridge: MIT. 4. Mumford, L. (1968). Grad u historiji. Zagreb: Naprijed. 5. Milenković, Branislav - Uvod u arhitektonsku analizu I, II Građevinska knjiga, Beograd, 1989. 6. Redžić, Husref (1979). Razvoj arhitekture - Stari vijek. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu. 7. Rudofski, B. (1976). Arhitektura bez arhitekata, Beograd: Građevinska knjiga. 8. Šulc, K. N. (1975). Egzistencija, prostor, arhitektura. Beograd: Građevinska knjiga.

Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost srednjovjekovne Bosne				
Šifra/kod	FIL HUM 220	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	III	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. Ema Mazrak			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2 seminar: 1		vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru predmeta izučavaju se materijalna kultura, likovnost i estetika razdoblja kasne antike, ranog srednjeg vijeka (predromanika), romanike, gotike i prijelaza ka osmanskome razdoblju (15. st.). U studiju posebna pažnja posvećuje se istraživanju razvoja naselja urbanih odlika, fortifikacijskih objekata, arhitekture, kiparstva i slikarstva minijatura, te kulture i umjetnost stećaka.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata s osnovnim odlikama bosanskog srednjovjekovlja i njegovim manifestacijama u području materijalne kulture, likovnosti i estetike. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti uočavanju, prepoznavanju i proučavanju posebnosti koje u području društvenih odnosa, likovnosti i estetici nosi područje srednjovjekovnog Bosanskog kraljevstva. Također, u navedenom kontekstu potrebno je proučavati, uočavati i prepoznavati i zajedničke odlike u području društvenih odnosa, likovnosti i estetici koje područje Bosanskog kraljevstva povezuju sa susjednim zemljama: Dalmacijom, Hrvatskom, Slavonijom, Mađarskom, Dubrovnikom, Venecijom i Srbijom.				
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen samostalno prepoznavati i tumačiti stilske odlike, rječnik te estetiku određenih perioda.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	KASNA ANTIKA Arhitektura (s posebnim naglaskom na pitanje pojava kasne antičke sakralne arhitekture). Razvoj urbanih naselja i pitanja deurbanizacije. Refugijalna naselja. Odnos <i>refugium</i> -a i urbanih naselja i putnih pravaca. Unutarnja struktura <i>refugium</i> -a. Kiparstvo (s posebnim naglaskom na pitanje plastike "kasnih antičkih crkava"). Slikarstvo – mogući prežici slikarske tradicije iz razdoblja Principata tokom kasne antike.
2.	DOBA SEOBE NARODA. Likovne i estetske odlike pokretnog (arheološkog) materijala.
3.	RANI SREDNJI VIJEK – PREDROMANIKA Arhitektura: Fortifikacijska arhitektura i pojava urbanih naselja. Arhitektura (s posebnim naglaskom na pitanje pojave sakralne arhitekture u kontekstu općeg ranog srednjovjekovnog graditeljskog izraza i posebnog ranog srednjovjekovnog graditeljskog izraza na području istočne jadranske obale).
4.	Kiparstvo (s posebnim naglaskom na pitanje plastike ranih srednjovjekovnih crkava u kontekstu pojave plastike općeg ranog srednjovjekovnog likovnog /plastičkog/ izraza i posebnog ranog srednjovjekovnog likovnog /plastičkog/ izraza na području istočne jadranske obale).
5.	ROMANIKA. Fortifikacijska arhitektura i razvoj urbanih naselja. Arhitektura (sakralna, palatinska, urbana, stambena, seoska). Kiparstvo (sakralno, palatinsko, profano) s posebnim naglaskom na pitanje bosanske plastike u kontekstu pojave općeg srednjovjekovnog likovnog izraza i posebnog srednjovjekovnog likovnog izraza na području istočne jadranske obale.
6.	GOTIKA. Fortifikacijska arhitektura i razvoj urbanih naselja. Utjecaj pojave vatrenog oružja na promjene u fortifikacijskoj arhitekturi. Arhitektura.
7.	GOTIKA. Kiparstvo (sakralno, palatinsko, profano) s posebnim naglaskom na pitanje bosanske plastike u kontekstu pojave općeg srednjovjekovnog likovnog izraza i posebnog srednjovjekovnog likovnog izraza na području istočne jadranske obale. Slikarstvo (s posebnim naglaskom na pitanje bosanskog slikarstva u kontekstu pojave općeg srednjovjekovnog likovnog slikarskog izraza i posebnog srednjovjekovnog likovnog slikarskog izraza na području istočne jadranske obale. Relacije sa susjednom Srbijom).
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	ILUMINIRANI RUKOPISI SREDNJOVJEKOVNE BOSNE Pitanje razvoja bosanskog slikarstva u kontekstu pojave općeg srednjovjekovnog likovnog slikarskog izraza u oslikavanju rukopisa, te posebnog srednjovjekovnog likovnog slikarskog izraza u oslikavanju rukopisa na području istočne jadranske obale i susjedne Srbije.
10.	ILUMINIRANI RUKOPISI SREDNJOVJEKOVNE BOSNE – primjeri i analiza

11.	KULTURA I UMJETNOST STEĆAKA
	Pregled istraživanja. Izložene teorije o porijeklu i nosiocima kulture stećaka. Kultura stećaka i vjerska pripadnost.
12.	KULTURA I UMJETNOST STEĆAKA
	Područje rasprostranjenosti. Ambijent i položaj. Odnos stećak i grobni ukop. Materijal i veličina. Oblici.
13.	STEĆCI: Likovna dekoracija (tehnik, geometrijska, arhitektonska, i floralna ornamentika, te antropomorfna i zoomorfna figurativna dekoracija, sadržaji i motivi, složena pitanja naracije, likovnog izraza i simbola).
14.	STEĆCI: Natpisi, pismo, posebnosti grafije i onomastičke i prosopografske odlike.
15.	Simboli i simbolika stećaka.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, vježbe, seminar			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Referat	10	10%
	2.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%
	3.	Polusemestralna pismena provjera	40	40%
	4.	Završna usmena provjera znanja	40	40%
			Ukupno: 100 bodova	100%
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:			
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:			

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anđelić, Pavao. "Trgovište, varoš i grad u srednjovjekovnoj Bosni (Prilog tipologiji naselja)". GZM N.S. (A) 18(1963), 179-194. Sarajevo. 2. Anđelić, Pavao. Bobovac i Kraljeva Sutjeska, stolna mjesta bosanskih vladara u 14. i 15. stoljeću. Sarajevo, 1973. 3. Anđelić, Pavao. "Doba srednjovjekovne bosanske države". U: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast. Sarajevo, 1984 (2. izd.), 435-579. 4. Anđelić, Pavao. "Srednji vijek - doba stare bosanske države". U: Visoko i okolina kroz historiju 1. Visoko, 1984, 150 i d. 5. Basler, Đuro. Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini. Sarajevo, 1972. 6. Bešlagić, Šefik. Stećci i njihova umjetnost. Sarajevo, 1971. 7. Bihalji-Merin, Otto - BENAC, Alojz. Stećci. Beograd, 1962. 8. Čelić, Đemal. „Utvrđeni gradovi i podgrađa 12-15. st.“ U: Umjetnost Bosne i Hercegovine. Sarajevo, 1987, 68-70. 9. Gavrilović, Margita. «Dvije predromaničke crkve iz okolice Sarajeva.» U: Vrhbosna – Sarajevo kroz stoljeća. Separat časopisa Hrvatska misao 11-12, 10. Maksimović, J. „Slikarstvo minijatura u srednjovjekovnoj Bosni.“ Zbornik radova Vizantološkog instituta u Beogradu 17(1976), 175-188. 11. Mikulić, Planinka. Iz likovnosti bosanskog srednjovjekovlja. Naklada Zoro. Sarajevo – Zagreb, 2004. 12. Miletić, Nada. „Rani srednji vijek.“ U: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast. Sarajevo, 1984 (2. izd.). 13. Wenzel, Marian. Ukrasni motivi na stećcima. Sarajevo, 1965. <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mušeta – Aščerić, Vesna. Sarajevo i njegova okolina u XV stoljeću. Sarajevo, 2005. 2. Wenzel, Marian, Bosanski stil na stećcima i metalu. Sarajevo, 1999.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u ikonologiju				
Šifra/kod	FIL HUM 132	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	II	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, hrvatski, srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. Ema Mazrak			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: emazrak@gmail.com Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Andrea Mekić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: andrea.mekic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 2	seminar: 1	vježbe:		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Komunikologijske i ikonologijske odlike pojedinih historijskih, kulturnih i stilskih razdoblja, te vjerskih učenja politeističkih i monoteističkih religija. Određenje komunikologijskog sistema pojedinih religija koji postaje bitni element likovnog izraza. Također, upoznavanje s odlikama komunikologijskih sistema koji postaju bitan element likovnog izraza s razvojem gradova i građanske klase, s pojavom humanizma i renesanse, odnosno katoličke protureformacije, prosvjetiteljstva, klasicizma, romantizma i odraza orijentalističkog nazora u likovnim umjetnostima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Razvijanje sposobnosti studenata za samostalno promatranje i analizu likovnog djela s aspekta razumijevanja sadržaja djela, likovne poruke i komunikologijskog procesa u kontekstu razvoja društva. Upoznavanje studenata sa ustaljenim zakonitostima uobičajenja slikovne poruke, sa strukturom „slike“ te funkcijom ornamenta i simbola u složenom komunikologijskom procesu. Upoznavanje s „procesom“ oblikovanja (nastajanja) likovnog djela s ikonološkim odlikama, te s metodologijom analize likovnog djela. Iznalaženje zajedničkih semiotičkih odlika „slike“, odnosno kipa ili kompozicije u reljefu. Analiza elemenata „slike“ s				

	aspekta semiotike: znak, simbol, ornament i kod. Određenje funkcije slike (u opće smislu riječi), ikone, kipa i reljefa u kontekstu razvoja društva u određenom vremenskom razdoblju. Istraživanje odlika „likovnog govora“ i zakonitosti njegovog uobličjenja u kontekstu razvoja društva. Problem „subkonotacije“ u strukturi i poruci likovnog djela. Analiza komunikologijskog procesa u kontekstu odnosa pojedinca prema društvu i promatrača (gledatelja) prema likovnom umjetniku.
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen analizirati i interpretirati likovno djelo kao specifičan sistem znakova i simbola.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod (historija umjetnosti kao humanistička disciplina), Tumačenje optičkih simbola
2.	Ikonologija i ikonografija
3.	Riječ i slika
4.	Ikonografska topografija i topologija
5.	Ikonografske metode
6.	Ikonografija: teoretski dio
7.	Ikonografija: praktični dio
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Rana historija čovjeka u dva ciklusa Pjera di Kozima
10.	Starac Vrijeme
11.	Slijepi Kupidon
12.	Neoplatonistički pokret u Firenci i sjevernoj Italiji
13.	Neoplatonistički pokret i Mikelandelo
14.	Bizantska ikona, Predstave poslanika Muhameda a.s. u minijaturi
15.	Ponavljjanje
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, referati studenata (mentorski rad), seminar, konsultacije																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Referat</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo i aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralna pismena provjera</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završna usmena provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>PROVJERE ZNANJA: Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena, po sljedećim elementima aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja: Referat (10%), Prisustvo i aktivnost na nastavi (10%), Polusemestralna pismena provjera (40%), Završna usmena provjera znanja (40%).</p> <p>VREDNOVANJE ZNANJA STUDENATA: Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom uporedivim sa ECTS skalom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne kriterije, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne kriterije, manje od 55 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Referat	10	10%	2.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%	3.	Polusemestralna pismena provjera	40	40%	4.	Završna usmena provjera znanja	40	40%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Referat	10	10%																						
2.	Prisustvo i aktivnost na nastavi	10	10%																						
3.	Polusemestralna pismena provjera	40	40%																						
4.	Završna usmena provjera znanja	40	40%																						
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																						

	<p><u>Napomene:</u></p> <p>Polusemestralni pismeni ispit održava se u 8. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme prve polovine semestra.</p> <p>Završni usmeni ispit održava se u 17. i 18. sedmici nastave prema akademskom kalendaru. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme druge polovine semestra.</p> <p>Na popravnom ispitnom roku studenti ispit polažu pismeno i usmeno. Ispitno gradivo uključuje nastavne teme cijelog semestra.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bialostocki, Jan. "Iconography and Iconology." U: Encyclopedia of World Arts. McGraw-Hill. New York, 1963. Vol. VII, str. 769-785. 2. Hall, James. Rjecnik tema i simbola u umjetnosti , Zagreb, 1998. 3. Ivančević, Radovan. "Uvod u ikonologiju." U: Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva. Zagreb, 2000. (više izdanja). 4. Panofsky, Erwin. Ikonološke studije , Beograd, 1975. Uvodni dio, str 3-42. Prijevod djela: Panofsky, Erwin. Studies in Iconology. New York: Harper, 1967. 5. Straten, Roelof van. Uvod u ikonologiju. Institut za povijest umjetnosti. Zagreb, 2003. Prijevod djela: Straten, Roelof van. An Introduction to Iconography. Trans. by Patricia de Man. Switzerland: Gordon & Breach, 1994. <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wittkower, R. „Tumačenje optičkih znakova.” Prijevod u čas. Život umjetnosti, br. 48-49, 1991. 2. Cavarinos, Constantine. Orthodox Iconography. The Institute for Byzantine and Modern Greek Studies. Massachusetts, 1977. 3. 4. Heckscher, W. S. "Geneza ikonologije." U: Aby Warburg. Ritual zmije. Institut za povijest umjetnosti. Zagreb, 1996.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost renesanse i baroka				
Šifra/kod	FIL HUM 217	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5 ECTS
Ciklus studija	1.	Semestar	IV	Ak. godina	2022/2023., 2023/2024., 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski, engleski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Danko Šourek			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	doc. dr. sc. Haris Dervišević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 131 E-mail: haris.dervisevic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 250	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 3 seminar: 1 vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij daje pregled stilskih mijena, umjetničkih pojava, protagonista među umjetnicima i naručiteljima u razdoblju od XV do XVIII stoljeća u svjetskoj evropskoj umjetnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Saznati relevantne činjenice o protagonistima (umjetnicima, traktatistima i naručiteljima) i o stilskoj periodizaciji u slikarstvu, skulpturi, grafici i artes minores u razdoblju od XV do XVIII stoljeća u evropskoj baštini.				
Ishodi učenja	Kompetencije: prepoznavanje stilskih formacija, interpretacija odabranih djela i pojava u vrijeme renesanse i baroka i drugih stilskih pravaca od XV do XVIII stoljeća.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u umjetnost renesanse Kiparstvo rane renesanse Arhitektura rane renesanse I
2.	Slikarstvo rane renesanse u Firenzi (od Masaccia do Castagna) Renesansni kipari drugoga i trećega naraštaja (oko polovice Quattrocenta i u drugoj polovici stoljeća)
3.	Renesansni slikari druge polovice Quattrocenta Renesansno slikarstvo u Padovi i Veneciji Arhitektura rane renesanse II
4.	Naraštaj visoke (klasične) renesanse. Visoka renesansa u Veneciji – slikarstvo i skulptura Cvjetno doba renesanse u arhitekturi
5.	Manirizam; tradicija Leonarda i Michelangela u firentinskoj umjetnosti između kontinuiteta, antiklasičnih tendencija i manirističke inovacije, venecijanski manirizam, Tridentski sabor i internacionalni manirizam
6.	Nizozemske slikarske škole u XV. i XVI. stoljeću
7.	Renesansa u Njemačkoj Renesansa u Francuskoj
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Teorija baroka; »Revolucija stila oko 1600.«; zidno slikarstvo i barokni iluzionizam
10.	Skulptura u Rimu u XVII. stoljeću Barokna arhitektura Italije
11.	Španjolske i flamanske slikarske škole XVII. stoljeća – <i>el Siglo de Oro</i> Kiparstvo baroka u Španiji
12.	Nizozemske slikarske škole XVII. stoljeća – <i>de Gouden Eeuw</i>
13.	Francuska XVII. stoljeće – le Grand Siècle, slikarstvo i kiparstvo Arhitektura XVII stoljeća u Francuskoj
14.	<i>Settecento</i> (XVIII. stoljeće) u različitim europskim školama: kasnobarokni manirizam, kasnobarokni klasicizam. Rococo.
15.	Arhitektura Austrije Njemačke i Češke u XVII i XVIII. stoljeću Venecijansko slikarstvo XVII i XVIII stoljeća
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, referati studenata (mentorski rad), studentske vježbe, konsultacije
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV – a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A), izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B), iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C), prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D), općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E), zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX), ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	Obavezna 1. Janson, Horst Waldemar, Anthony F. Janson (2003) Povijest umjetnosti. Dopunjeno izdanje. Varaždin, Stanek. [prema djelu H. W. Jansona Povijest umjetnosti /History of art: a survey of the major visual arts from the dawn of history to the present day, prvo izdanje 1962.] 2. Hartt, Frederik, David G. Wilkins (1995) History of Italian Renaissance Art. H. N. Abrams. 3. Murray, Peter & Linda (1995) The art of the renaissance. London, Thames and Hudson. 4. Murray, Linda (2003) The high renaissance and mannerism: Italy, the North and Spain, 1500-1600. London, Thames & Hudson 5. Bazin, Germain (1966) Barok i rokoko. Beograd, Jugoslavija. 6. Held, Julius, Posner, Donald (1971) 17th and 18th century art : baroque painting, sculpture, architecture, Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall; New York: H. N. Abrams, 7. Baroque, architecture, sculpture, painting (priredio R. Tolman) (2004) Köln, Tandem Verlag GmbH.
	Dodatna 1. Blunt, Anthony (2004) Umetnička teorija u Italiji 1450-1600. Beograd, Clio. 2. Vasari, Giorgio (2000) Životi slavnih slikara, vajara i arhitekata. Beograd, Libretto, NE&BO. 3. Wölfflin, Heinrich (1969) Klasična umjetnost. Zagreb, Matica hrvatska. [Prijevod djela: Die klasische Kunst: eine Einfuehrung in die italienische Renaissance, prvo izdanje 1899.] 4. Venturi, Lionello (1957) Od Giotta do Chagala. Zagreb, Mladost.
Napomene	